

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**ARBITRAŽNI SPORAZUM MED VLADO
REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO
REPUBLIKE HRVAŠKE**

Janja Sapač

Ljubljana, marec 2012

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

DIPLOMSKO DELO

**ARBITRAŽNI SPORAZUM MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE
IN VLADO REPUBLIKE HRVAŠKE**

Kandidatka: Janja Sapač
Številka indeksa: 04034793
Študijski program: visokošolski študijski program Uprava prva stopnja
Mentor: izr. prof. dr. Rudi Kocjančič

Ljubljana, marec 2012

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Janja Sapač, študentka z vpisno številko 04034793, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: Arbitražni sporazum med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Ur. list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo;
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki Dela FU.

Diplomsko delo je lektorirala: Cvetka Rengeo, prof. slov. in soc.

Ljubljana, marec 2012

Podpis avtorice:

POVZETEK

Ob besedi meja se nam velikokrat porodijo različne misli in zastavlja mnogo vprašanj. Meje povezujemo z delitvijo nečesa: zemlje, pokrajine, tudi države.

Državne meje razdeljujejo oziroma razmejujejo različne države in znotraj teh meja je kopno, zrak in morje. Vse to pripada določeni državi. Jasno določene meje pa so pogoj, da so sosednje države v dobrih odnosih in medsebojnem sodelovanju.

Naša zgodovina pa pravi, da se že skoraj dvajset let borimo za pravične meje, predvsem na obmorskem območju, pa tudi na drugih območjih meje s Hrvaško. Ta problem je nastal po razpadu nekdanje Socialistične federativne Republike Jugoslavije, ko se je Slovenija osamosvojila od Jugoslavije.

Po tej osamosvojitvi sta imeli obe državi, tako Slovenija kot Hrvaška, svoje poglede in prepričanja na to, kje naj bi potekala pravična meja in ta prepričanja imata še danes.

Ker pa se nista mogli medsebojno sporazumeti in dogovoriti, je prišlo do arbitražnega sporazuma. Najprej je bil referendum o sprejetju arbitražnega sporazuma in volivci so ga podprli. Tako bo o tej meji odločala neka tretja oseba, v našem primeru prav za to ustanovljeno arbitražno sodišče. Tako Slovenija kot Hrvaška pa imata že vsaka po svojega arbitra. Zanimivo bo izvedeti, kaj bo naši Sloveniji prinesel ta arbitražni sporazum, kajti kakršen koli izid bo, bo namreč dokončen. Upajmo, da pozitiven za nas.

Ključne besede: državna meja, vlada, arbitražni sporazum.

SUMMARY

ARBITRATION AGREEMENT BETWEEN SLOVENIA AND CROATIA

When we mention the word border, we can think about different things and ask many questions. We connect borders with division of something: a land, a landscape, also a state. State borders divide or delineate different states and inside these borders there are: the land, the air and the sea. All these belong to the definite state. Clearly defined borders are a condition for the neighboring states to be in good relationships and in mutual cooperation.

Our history says that we have been fighting for righteous borders for almost twenty years, especially at the seaside area and also at some other areas at the border with Croatia. The problem arose after the disintegration of the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia when Slovenia became an independent state. After the independence, both states, Slovenia and Croatia, have had their own views and beliefs, where the righteous border should be and they have held these beliefs until today.

Because they could not come to a mutual agreement and decide about the matter, an arbitration agreement has been a solution of the problem. First, there was a referendum about the acceptance of the arbitration agreement and the voters supported it. Therefore, the third party will decide about the border; in our case, an arbitration court has been established. Both Slovenia and Croatia have already decided about their arbiter. It will be interesting to know the results of the arbitration agreement for Slovenia because no matter what the result will be it will be final. We hope that it will be positive for us.

Key words: a state border, a government, an arbitration agreement.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA.....	iii
POVZETEK.....	v
SUMMARY.....	vi
KAZALO.....	vii
KAZALA PONAZORITEV.....	ix
KAZALO SLIK.....	ix
KAZALO TABEL.....	ix
KAZALO PRILOG.....	ix
1 UVOD.....	1
2 DRŽAVNA MEJA.....	3
2.1 Splošno o mejah.....	3
2.2 Slovenija v preteklosti in kronologija dogodkov.....	4
3 ZGODOVINSKI PREGLED DOLOČANA MEJE MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN REPUBLIKO HRVAŠKO.....	7
4 SPLOŠNO O ARBITRAŽI.....	10
4.1 Kaj je arbitraža?.....	10
4.2 Vrste arbitraž.....	12
4.3 Viri arbitražnega prava.....	13
5 VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE.....	15
5.1 Splošno o vladi.....	15
5.2 Pistožnosti vlade.....	15
6 SPLOŠNO O ARBITRAŽNEM SPORAZUMU.....	16
6.1 Procesni učinek in oblika.....	16
6.2 Pistožnosti stalne arbitraže pri GZS (Gospodarski zbornici Slovenije).....	16
7 ARBITRAŽNI SPORAZUM MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO.....	17
7.1 O sporazumu.....	17
8 REFERENDUM O ARBITRAŽNEM SPORAZUMU.....	19
8.1 Desetrkat za sporazum.....	21
8.2 Koliko je stal referendum?.....	21
8.3 Kako so volili po primorski.....	22
9 ALTERNATIVE ARBITRAŽI.....	23
10 MEJA NA MORJU MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO.....	25
10.1 Teritorialni izhod na odprto morje.....	25
10.2 Piranski zaliv.....	25
10.3 Območje, južno od Dragonje - k.o. Sečovlje na levem bregu Dragonje, zaselki Mlini - Škrilje, Bužini in Škodelin.....	27
10.4 Snežnik.....	29
10.5 Bela krajina - Sekuliči.....	29
10.6 Mura.....	30
11 ZGODOVINA REŠEVANJA VPRAŠANJA MEJE.....	32
11.1 od prvega rehnovega predloga do arbitražnega sporazuma.....	32
12 KDO JE ZA IN KDO PROTI?.....	35
12.1 Mnenja nekaterih politikov.....	35
12.2 Mnenja županov obmejnih občin s hrvaško.....	36
12.3 Mnenja političnih strank in civilno družbenih skupin.....	36
12.4 Mnenja nekaterih najvplivnejših pravnikov.....	37
13 AKTUALNE NOVICE O ARBITRAŽNEM SPORAZUMU.....	38
14 ZAKLJUČEK.....	39

LITERATURA IN VIRI.....	40
PRILOGE.....	42

KAZALA PONAZORITEV

KAZALO SLIK

Slika 1: Podpis arbitražnega sporazuma.....	17
Slika 2: Zemljevid SDS, ki prikazuje sedanje stanje.....	20
Slika 3: Stanje po referendumu, če bo sporazum potrjen	20

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kako so volili po Primorski	22
Tabela 2: Pregled dogodkov od prvega Rehnovega predloga do arbitražnega sporazuma	32

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Osimska meja v tržaškem zalivu iz leta 1975 in rešitev razmejitve na morju po sporazumu Drnovšek–Račan	42
Priloga 2: Arbitražni sporazum.....	43

1 UVOD

Kako bi opredelili mejo? Meja je lahko nekaj, kar lahko uporabljamo na različnih področjih človekovega upravljanja in delovanja. Meja je nekaj, kar lahko razmejuje države, druga ozemlja, lahko razmejuje tudi zemljišča. Meje so zelo pomembne, še posebej državne, ker ločujejo različne države med seboj. Da pa so se meje Slovenije že od nekdaj spreminjale, pa dokazuje tudi zgodovina. Naše ozemlje je bilo zaradi geografske lege zelo izpostavljeno in prav zaradi tega se je velikokrat spreminjalo.

Slovenija je dobila svoje državne meje po razpadu nekdanje SFRJ. Slovenska skupščina je 25. junija 1991 sprejela osamosvojitvene akte in tako je Slovenija postala samostojna in neodvisna država. Pravno ureditev meja pa prinaša temeljna ustavna listina, ki pravi, da so državne meje Republike Slovenije mednarodno priznane državne meje z Republiko Avstrijo, Republiko Italijo, Republiko Madžarsko v delu, v katerem te države mejijo na Republiko Slovenijo, ter meja med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško.

Dejstvo, da beseda meja pri veliko ljudeh vzbuja slab občutek, pa je najverjetneje povezano z dogajanjem na slovensko-hrvaški meji. Slovenija in Hrvaška se namreč že od osamosvojitve Slovenije naprej ne moreta dogovoriti o poteku državne meje. Pomemben korak k rešitvi tega mejnega problema pa predstavlja arbitražni sporazum. Podpisala sta ga predstavnika takratnih vlad, Jadranka Kosor in Borut Pahor, v Stockholmu, 4. novembra 2009. Arbitražni sporazum sta državi ratificirali 29. 11. 2010. Odločitev arbitražnega sodišča bo dokončna in zavezujoča za obe državi ne glede na to, kakšna bo. Vendar pa bo na to odločitev arbitražnega sodišča potrebno še malo počakati.

Namen diplomskega dela je prikazati, da so državne meje v številnih primerih tako pomembne, da zaradi njih nastajajo spori, ki so pogosto lahko tudi neizogibni, v našem primeru med Slovenijo in Hrvaško. Želela sem prikazati vsa zgodovinska dejstva in prizadevanja obeh držav, da rešita ta problem in tako vzpostavita boljše odnose med državljani obeh držav. Tako bi se končali tudi incidenti na obmorskem območju, med slovenskimi ribiči.

Cilj diplomske naloge je bil prikazati tudi, kako pomembno je, da Slovenija ne bi izgubila stika z odprtim morjem, ker bi tako začela izgubljati tako gospodarsko in zgodovinsko povezavo z narodi Jadranskega in Sredozemskega morja.

V diplomski nalogi sem najprej predstavila splošne podatke o tem, kaj je sploh meja, kako je bilo z mejo v zgodovini, splošne podatke o tem, kaj je arbitražna, predvsem pa je poudarek na samem arbitražnem sporazumu Slovenija–Hrvaška ter kakšni so bili izidi referendumov. Predstavila sem tudi mnenja nekaterih politikov, županov, pravnikov in političnih strank. Na koncu sem navedla tudi literaturo in vire ter seznam slik in prilog.

Pri izdelavi diplomskega dela sem uporabila tako knjižne vire, ki so podlaga predvsem za splošno obravnavanje področja o arbitraži, kot tudi internetne vire, kjer je opisana predvsem tekoča problematika rešitve mejnega vprašanja.

Metode, ki sem jih uporabila pri pisanju naloge, so:

- zbiranje podatkov: najprej sem skušala z zbiranjem ustreznih virov kar najbolje zajeti obravnavano področje;
- analiza vsebin sekundarnih virov: z analizo virov sem predstavila splošni pogled na obravnavano temo. Najprej sem skušala z zbiranjem ustreznih virov kar najbolje zajeti obravnavano področje;
- deskriptivna oziroma opisna metoda: analiziranje mejnega vprašanja.

Župnik Janez Kobal iz Trbovelj je v pismu Lojzetu Peterletu zapisal:« Kaj pa meja? Vsaka je krivična. Nikoli ne bo prav za vse. Mora biti meja. Z mejo se bo treba sprijazniti, ker država brez meje ni nobena država. Ljudje ob meji pa si želimo sodelovanja ne pa sovraštva » brez meja«. Kje naj teče meja, se bodo že pravniki dogovorili, da le ne bi bilo vojne. Mi sedaj lepo kontaktiramo in sodelujemo s Hrvaško Istro kljub meji. Lahko pa te odnose skalijo politične odločitve v Ljubljani in Zagrebu ter prenapeti novinarji, ki komaj vedo, kje je Dragonja.« (Kobal v: Rotar, 2002, str. 197).

Zato bi lahko tudi v našem primeru, v primeru mej, uporabili pregovor v prenesenem pomenu:« Čisti računi, dobri prijatelji.«

2 DRŽAVNA MEJA

2.1 SPLOŠNO O MEJAH

Meje lahko obravnavamo v širšem pomenu, saj ne ločujejo samo posameznih delov zemljišč, ki pripadajo različnim lastnikom, občanom in pravnim osebam, temveč razmejujejo tudi širša območja, kot so npr. občine, države in druge prostorske enote. Med omenjenimi vrstami mej imajo poseben pomen za odnose med posamezniki, narodi in državljani posestne in državne meje (Mlakar, 1996, str. 11).

Državne meje v sodobnem svetu ne smejo biti le ločnice med državami, temveč tudi razlog za upravičeno potrebo po mednarodnem sodelovanju na državni (vladni), regionalni in lokalni ravni.

Meje imajo predvsem dvojno funkcijo. Po eni strani omejujejo območje državne pristojnosti, po drugi strani pa predstavljajo tudi črto obrambe svojega ozemlja oziroma območje ozemeljske integritete (Čelar, 2002, str. 217).

V sedanjem času je večina državnih mej praviloma določena z ustreznimi mednarodnimi pogodbami. Določanje, razmejitev in označevanje državne meje je običajno dolgotrajen postopek.

Pri določanju, razmejitvi in označitvi državne meje se običajno pripravi tudi najrazličnejše sporazume, ki naj bi olajšali življenje prebivalcem ob meji in državno mejo ohranili vidno in urejeno:

- Sporazum o vzdrževanju in obnovi državne meje;
- Sporazum o vodnem gospodarstvu oziroma vodotokih, po katerem poteka državna meja;
- Sporazum o obmejnem prometu in sodelovanju, ribolovu, lovu, turizmu in podobno (Čelar, 2002, str. 265).

Probleme, povezane z državo, torej rešujejo različni sporazumi, mednarodno pravo.

Državne meje lahko potekajo po kopnem, po jezeru, tudi po morju. Meji, ki poteka po suhem ozemlju, pravimo zelena meja, meji, ki pa poteka po različnih vodah, kot so reke, potoki, kanali, pa pravimo kopna meja.

Z veljavnim zakonom je bil vzdolž državne meje določen mejni pas, ki je na kopnem segal od mejne črte v notranjost države 100 m, na morju pa dve navtični miljji. Po zakonu so se v mejnem pasu lahko gibale in mudile le osebe, ki so imele posebno dovoljenje, ki ga je izdal občinski upravni organ, pristojen za notranje zadeve z območja, kjer je imel občan

stalno prebivališče. Poleg tega je na tem območju veljal tudi poseben režim za gradnjo (Celar, 2002, str. 119).

Le-ta pa se je z osamosvojitvijo Slovenije ukinil.

2.2 SLOVENIJA V PRETEKLOSTI IN KRONOLOGIJA DOGODKOV

Sedanja Republika Slovenija ima dokaj pestro zgodovino. Zvrstilo se je mnogo različnih dogodkov, ki so na takšen in drugačen način vplivali na to, da je Slovenija takšna, kot je danes, da so njene meje takšne, kot jih imamo danes.

Kronologija dogodkov:

- Prvo naseljevanje Slovencev na današnjem ozemlju je bilo okrog leta 550 in do leta 600 so poselili ozemlje današnje Slovenije. Nastalo je ozemlje Karantanije pod vodstvom kralja Sama. Ozemlje Karantanije naj bi bilo trikrat večje od današnje Slovenije. Poseljenost je bila dokaj redka, zato je pogosto prihajalo do vpadov sosedov na to ozemlje. Začelo se je pokristjanjevanje Slovencev in vključitev v Srednjo Evropo. Karantanija je bila pod nemško oblastjo.
- Povezovanje slovenskega ozemlja se je ponovno začelo s pojavom celjskih grofov. Moč celjskih grofov je bila dokaj močna. Ko so izumrli, je prišlo ozemlje pod vodstvo Habsburžanov.
- Ponovni dogodki, ki so pomembni v zgodovini Slovenije, so kmečki upori. Okrog leta 1478 je prišlo do uporov. Gospoda je pritiskala na kmete, vendar so se uprli. Največji kmečki upor je bil slovensko-hrvaški upor pod vodstvom Matije Gubca. Prišlo je še do vpadov Turkov, po izumrtju celjskih grofov.
- Pomembno obdobje v slovenski zgodovini je protestantizem ali reformacija, ki se je začela leta 1517, ko je Martin Luter na vrata cerkve v Wittenbergu nabil 95 tez za reformo Cerkve. V Sloveniji je bil pomemben Primož Trubar. Napisal je prvi slovenski knjigi, to sta Abecednik in Katekizem. Prišlo je še do prevoda svetega pisma in do izdaje drugih slovenskih knjig. Tako se je začelo tudi šolstvo, kjer se prvič v zgodovini začel uporabljati domači jezik. V knjigah so se začele pojavljati besede Slovenec, Slovan.
- Okrog leta 1700 je prišlo do razvoja slovenskega knjižnega jezika. Za to obdobje so pomembni predvsem Anton Tomaž Linhart, Valentin Vodnik, Jernej Kopitar. Linhart je izdal gledališki deli Ta veseli dan ali Matiček se ženi in Županova Micka, dobili smo veliko poučnih knjig, prvi slovenski tednik Lublanske novice, katerih pisec je bil Valentin Vodnik. V 18. stoletju so se začeli povezovati tudi Slovenci, ki so živeli v več deželah, z željo po skupnem slovenskem narodu.
- Leta 1848 so dunajski Slovenci pripravili zahtevo po Zedinjeni Sloveniji. Zedinjena Slovenija naj bi pomenila, da naj se razkropljeni Slovenci združijo, da naj sami odločajo o uporabi slovenskega jezika, da naj je Slovenija del avstrijskega cesarstva. Pri ideji za Zedinjeno Slovenijo je imel pomembno vlogo škof Anton Martin Slomšek, ki se je zavzemal za osamosvajanje Slovencev, predvsem pa za

- združitev vseh Slovencev. Zavzemal se je tudi za razvoj slovenskega jezika, za slovensko šolstvo, dal je pobudo za ustanovitev Mohorjeve družbe. Mohorjeva družba je izdajala slovenske knjige za Slovence doma in po svetu. Ustanovljeno je bilo društvo sv. Mohorja, po njegovem razpustu pa Družba sv. Mohorja. Ustanovljena pa je bila tudi Mohorjeva tiskarna.
- Leta 1848 je Peter Kozer skupaj z znanci oziroma sodelavci sprejel odločitev, da bi izdali zemljevid za kraje, kjer so prebivali Slovenci. Vendar je pri tem naletel na težave, ker ni imel ustreznih virov, ki bi mu bili v korist. Z zemljevidom je hotel dobiti meje države, problematična so bila le obmejna območja. Tako se je pripadnost državi ugotavljala po jezikih, v katerih se je opravljalo bogoslužje. Zemljevid je izšel leta 1861. Povpraševanje po tem zemljevidu je bilo veliko, ponatis je bil nekoliko spremenjen in je vseboval tudi risan del Hrvaške, Štajerske in Ogrske.
  - Začele so delovati tudi slovenske čitalnice v Trstu, Mariboru in Celju. Začelo se je tudi obdobje taborov oziroma zborovanj, ki je zahtevalo, da naj se v šolah, uradih in cerkvah uporablja slovanski jezik.
  - Nato je nastala ideja o jugoslovanstvu, ki naj bi združevala vse avstrijske južne Slovane. Vsebovala naj bi kraljevino Ilirijo - slovensko ozemlje, Trojedino kraljevino- hrvaška pokrajina in pa Srbsko vojvodstvo in Bosansko kraljestvo. Ta naj bi imela svojega predsednika, svojo vlado in parlament. Ta ideja je bila aktualna vse do 1. svetovne vojne.
  - Leta 1914 je prišlo do 1. svetovne vojne in tako se je v vojni znašlo 9 evropskih držav. Slovensko ozemlje je po koncu 1. svetovne vojne postalo drugače razmejeno. Avstro-Ogrska in turško cesarstvo so propadli, Rusija in Nemčija sta postali občutno manjši in nastalo je veliko novih držav.
  - Leta 1917 je bila podpisana Majniška deklaracija. Deklaracijo naj bi podpisalo vseh 33 jugoslovanskih poslancev. Deklaracija naj bi pomenila združitev ozemelj Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo.
  - Leta 1918 je prišlo do ustanovitve Države SHS, kar pomeni Slovencev, Hrvatov in Srbov. Tu so se združile Slovenija, Hrvaška s Slavonijo, Bosna in Hercegovina ter Dalmacija z Reko. Po pritisku Srbov za priključitev Države SHS h Kraljevini Srbiji je nastala Kraljevina SHS, kar pomeni Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.
  - Nastal je prvi boj za meje Slovenije. Slovenija je morala po razpadu Avstro-Ogrske priti do meja, da je potem lahko uveljavljala suverenost na svojem ozemlju, vendar kot del Države SHS in ne kot samostojna država.
  - Začela so se pogajanja in boji za prve meje Slovenije in obdobje mirovnih sporazumov. Začel se je boj za zahodno mejo, za mejo z Italijo. Leta 1920 je prišlo do podpisa Rapalske pogodbe. Priznana je bila Kraljevina SHS. Priznala jo je Italija. Pogajanja so bila dolgotrajna, vendar je bilo z rapalsko pogodbo Sloveniji odvzeta več kot četrtina ozemlja, tudi Trst in Gorica. Meja je potekala tako, da je bilo tudi Cerčno na italijanski strani. Začelo se je poitalijančevanje Slovencev, preimenovanje slovenskih krajev.
  - Severna meja z Avstrijo je bila najprej določena po meji kranjske dežele. Tako bi naj Maribor, Ptuj, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Celje, Dravograd, Mežica,

Prevalje pripadli Avstriji. Vendar je na koncu Maribor pripadal Kraljevini SHS, za kar gre mnogo zaslug Slomšku in Maistru. Potem je bila leta 1919 podpisana mirovna pogodba z Avstrijo. Vzhodna meja, meja z Madžarsko, je nastala s formalnopravno priključitvijo Prekmurja Sloveniji. Podpisana je bila mirovna pogodba v mestu blizu Pariza. Ker pa Prekmurje dolgo časa ni bilo priključeno ostali Sloveniji, je tako izoblikovalo svoje narečje oziroma jezik.

- Nadomestek za avtonomno Slovenijo je bila Dravska banovina. Slovenija in Hrvaška bi morali po mnenju Srbov prevzeti njihovo kulturo, jezik. Prihajalo je do mnogih pogajanj in neurejenih odnosov. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev se je preimenovala v Kraljevino Jugoslavijo, ki pa je imela devet banovin. Večina banovin je dobila ime po rekah. Naša se je imenovala Dravska banovina. Še vedno pa so se nadaljevali boji za avtonomijo.
- Druga svetovna vojna je povzročila to, da je Kraljevina Jugoslavija prenehala obstajati. Začela se je leta 1939. 1941 so si njeno ozemlje razdelili Nemci, Italijani, Madžari in Bolgari. Nemci so zasedli Štajersko, Gorenjsko, del Prekmurja in del Dolenjske, medtem ko so Madžari zavzeli večino Prekmurja, Italijani pa Notranjsko, Dolenjsko in Ljubljano. Slovenski komunisti so ustanovili Osvobodilno fronto za boj proti okupatorjem. Nastale so nove meje, ki so pretrgale mnoge vezi na človeškem in tudi gospodarskem področju. Slovenija je bila po končani 2. svetovni vojni na strani zmagovalcev, držav zaveznic. 2. svetovna vojna se je končala leta 1945.
- Nastal je drugi boj za meje Slovenije in prišlo je do podpisa Osimskega sporazuma. Z Osimskim sporazumom naj bi se urejali problemi, ki se tičejo ureditve meja, narodnih manjšin in pa ureditve ekonomskega sodelovanja. Dokument, imenovan kot Osimski sporazum, je Pogodba med SFRJ in Republiko Italijo.
- Po 2. svetovni vojni je Slovenija postala del Socialistične federativne Republike Jugoslavije.
- Leta 1990 je prišlo do plebiscita in za samostojnost Slovenije je bilo kar 90 odstotkov volivcev. Slovenija se je odločila za samostojnost, da bi lahko uveljavljala svojo suverenost, svoje pravice, čeprav je v Jugoslavijo v povojnih časih vložila veliko truda.
- Leta 1991 je Slovenija postala samostojna država. Prišlo je do desetdnevne vojne, napada jugoslovanske vojske, vendar je bilo sklenjeno premirje. Leta 2004 pa je Slovenija postala članica EU in zveze NATO (po Mlakarju, 1996, str. 57).

3 ZGODOVINSKI PREGLED DOLOČANA MEJE MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN REPUBLIKO HRVAŠKO

Prizadevanje za pravično razdelitev meje med Slovenijo in Hrvaško sega že v zgodovino. Meje so se v preteklosti nenehno spreminjale, vendar je cilj vseh prizadevanj v prvi vrsti priti do pravične meje med državama. Tako se je zvrstilo mnogo veliko dogodkov, največ pogajanj pa je predvsem na obmorskem območju.

Državna meja Republike Slovenije proti jugovzhodu s sosednjo Republiko Hrvaško je naša najstarejša meja s sosedami.

Lahko trdimo, da je državna meja od reke Mure pri Veržehu v Republiki Sloveniji do Rečine in njenega izliva v Jadransko morje pri Reki v Republiki Hrvaški približno od leta 1200 stara državna meja. Razmejevala je nemško cesarstvo in Ogrsko-Hrvaško kraljestvo vse do propada Nemške zveze 1866. leta in do razpada Habsburške monarhije 1918. leta.

Le dva dela državne meje sta drugačnega izvora. Južna meja Prekmurja od Veržeja do tromeje med Slovenijo, Madžarsko in Hrvaško je novejšega datuma iz leta 1919 oziroma 1929. Na dveh mestih je prišlo v času od 16. do 18. stoletja do premika meje v dobro Hrvaške, in sicer v Žužemberku po naselitvi Uskokov v 16. stoletju (Celar, 2002, str. 95).

– Zgodovina na območju Istre

Na območju Istre se ohranja kontinuiteta obmorskih mest že iz rimskih časov. Mesta so se močno razvila v 12. stoletju, v času beneške oblasti. Vsako mesto je obdržalo povezanost tudi s svojo okolico, predvsem s svojim zaledjem. Zaledje Pirana je v 13. stoletju zajemalo Piranski zaliv, Kaštel, Savudrijo in območje solin. Po prvi svetovni vojni je Istra pripadala Italiji.

Med drugo svetovno vojno je prišlo do prve etnične delitve območja med Slovenci in Hrvati.

Slovenci so v tem času živeli tudi na savudrijskem območju pa tudi južneje.

Leta 1947 so vojaške in pokrajinske oblasti sprejele sklep, s katerim je istrsko okrožje razdelila na dva dela, in sicer tako, da je prerezala Piran na dva dela. Prvi je bil Koper z mesti Koper, Izola in Piran, drugi pa Buje z Novigradom, Umagom in katastrskima občinama Savudrija in Kaštel. Ta delitev je obveljala tudi po priključitvi celotnega ozemlja nekdanji Jugoslaviji leta 1954. Slovenija je po razpadu nekdanje SFRJ ohranila teritorialni izhod na odprto morje (po Celarju, 2002, str. 95).

– Zgodovina razmejitve ob Kolpi

Reka Kolpa je predstavljala mejo že od srednjega veka pa vse do danes. Najbolj izpostavljeni pa so bili Gorjanci, Bela krajina, Žumberk zaradi vpadov Turkov. Sredi 18. stoletja pa se je bolj podrobno zarisala meja na tem območju in ta je ostala vse do danes.

Med svetovnimi vojnami pa tudi v obdobju Kraljevine Jugoslavije je Bela krajina sodila k Sloveniji, Žumberk pa k Hrvaški (po Celarju, 2002, str. 101).

– Južna meja Prekmurja

Južna meja je iz leta 1919. V času Kraljevine SHS je Međimurje pripadala mariborski oblasti, pozneje pa je bilo vrnjeno Hrvaški, pod Savsko banovino. Naj omenim še, da je bila Kraljevina Jugoslavija razdeljena na 9 banovin. Občina Štrigova je bila priključena slovenskemu ozemlju v Dravsko banovino, na željo prebivalcev te občine. Štrigova se je nato razdelila na Štrigovo in Razkrižje. Pozneje, okrog leta 1945, ni bila več pod Slovenijo. Še danes pa ostajajo nekatera sporna območja predvsem na območju Hotize in Zavrča (po Celarju, 2002, str. 104). V obdobju Kraljevine Jugoslavije je Bela krajina sodila k Sloveniji, Žumberk pa k Hrvaški.

V nekdanji Jugoslaviji pa se je trikrat urejala notranja ozemeljska delitev.

- država SHS (združitev Avstro-Ogrske in Srbijo ter Črne gore), Kraljevina SHS (prva ozemeljska delitev na ljubljansko in mariborsko oblast),
- preimenovanje Kraljevine SHS v Kraljevino Jugoslavijo (upravna delitev na banovine, v Sloveniji je bila Dravska banovina, delitev slovenskega ozemlja v Jugoslaviji na ljubljansko in mariborsko oblast),
- vključitev Slovenije v FLRJ–federativno ljudsko republiko Jugoslavijo, ustanovljene na zasedanju AVNOJ-a v Jajcu, pozneje preimenovano v SFRJ–Socialistično federativno republiko Jugoslavijo

Pri razmejitvi Slovenije in Hrvaške pa je v nadaljevanju dogodkov najpomembnejši datum 25. junij 1991. Takrat se je Slovenija odcepila od nekdanje Jugoslavije in je postala samostojna država. Tako je dobila tudi svoje meje.

Razglasitev neodvisnosti in medsebojno priznanje obeh sosednjih držav (Republika Slovenija je priznala Republiko Hrvaško 25. junija 1991, Republika Hrvaška je Republiko Slovenijo priznala 26. junija 1991) sta odprla mnogo vprašanj med državnimi gospodarskimi ter drugimi subjekti ter prebivalstvom na obeh straneh države (Celar, 2002, str. 165).

Obe državi, tako Slovenija kot Hrvaška, imata podobne interese, braniti svoje ozemlje. Vendar je že takoj po osamosvojitvi prišlo do kršitev in incidentov. Takoj po osamosvojitvi Slovenije je prišlo do prvih sporov že pri postavljanju novih napisov Republike Slovenije, pri izobešanju slovenskih zastav na mednarodnih mejnih prehodih.

Slovenija in Hrvaška pa sta se zavezali, da bosta upoštevali takšno stanje, kot je bilo na dan 25. 6. 1991. Takrat je bilo vzpostavljenih 8 mejnih kontrolnih točk in 34 mejnih prehodov. Tak nadzor državne meje je vzpostavilo Ministrstvo za notranje zadeve. Vzpostavitev dokončne meje pa je v rokah vlad ter parlamentov obeh držav (po Celarju, 2002, str. 165).

Državna meja na kopnem je bila že ob osamosvojitvi določena z mejami katastrskih občin, oziroma je prejšnja republiška meja z vzpostavitvijo državnosti postala državna meja, kar je potrdila tudi Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, sprejeta 25. 6. 1991 (Celar, 2002, 165).

Največja nesoglasja med Slovenijo in Hrvaško so na morju v Piranskem zalivu, zaradi določitve katastrske meje na kopnem na reki Dragonji, sporna je tudi reka Mura zaradi premika struge, v nekaterih občinah, kot so Lendava, Koper, Piran zaradi neusklajenosti meje katastrskih občin, Tomšičeva parcela in njena eksploatacija (po Celarju, 2002, str. 166).

Meje na kopnem oziroma njihove razmejitve pa se morajo določati po načelu nedotakljivosti meja, kar pomeni, da se meje lahko spreminjajo sporazumno in po mirni poti. Pri tem je potrebno upoštevati tudi mednarodno pravo. Potrebno je upoštevati tudi načelo status quo in načelo uti possidetis juris, kar je zapoved za varstvo posesti. Spori naj bi se reševali po mirni poti, brez uporabe kakršne koli sile.

Meja na morju pa je po razpadu nekdanje SFRJ bila določena v prid Republike Hrvaške, saj je kar 95% jadranske obale bilo dodeljeno Hrvaški, vključno z otoki, le manjši del severne obale pa Republiki Sloveniji. Slovenija in Hrvaška sta nasledili morsko mejo z Republiko Italijo. Določitev meje na morju je dokaj problematična, ker je treba določiti novo morsko mejo (po Celarju, 2002, str. 167).

Slovenija pa se je že od osamosvojitve naprej zavzemala, da ne bi izgubila stika z odprtim morjem, vendar je hrvaška stran vztrajala, da lahko Slovenija vstopa v mednarodne vode preko koridorja po hrvaških teritorialnih vodah. Hrvaška bi tako izgubila mejo z Italijo.

Prihajalo je do predlaganja najrazličnejših sporazumov, vendar nobenega niso sprejeli. Leta 1993 je bil sprejet Memorandum o Piranskem zalivu, ki pravi, da meja na morju ni bila nikoli določena in da jo je treba postaviti na novo. Bistvo memoranduma je, da se Slovenija zavzema za celovitost Piranskega zaliva, da se zavzema za izhod na odprto morje, za njeno suverenost. Pri Piranskem zalivu je potrebno upoštevati načelo sui generis, kar pomeni upoštevanje zgodovinske črte, ter prepoveduje uporabo sredinske črte v Piranskem zalivu. Hrvaška stran se z memorandumom ni strinjala, zato je Slovenija sprejela stališča in sklepe o meji.

Leta 1993 je bil sprejet sporazum Drnovšek- Račan. Takratna predsednika vlade sta meje na morju zarisala na novo, na kopnem pa naj bi veljale takšne meje, kot so bile v času nekdanje SFRJ. Slovenija bi s tem sporazumom ohranila stik z odprtim morjem in v 80 % nadzor nad Piranskim zalivom. Hrvaški pa bi pripadali zaselki na levem bregu Dragonje in meja z Italijo. Sporazum ni bil sprejet, ker ga ni ratificiral hrvaški sabor.

Po vseh teh neuspešnih sporazumih pa je hrvaško stališče, da naj bi meja potekal točno po sredini Piranskega zaliva.

4 SPLOŠNO O ARBITRAŽI

4.1 KAJ JE ARBITRAŽA?

Arbitraža je privatna institucija za razsojanje sporov, pri kateri je pristojnost za reševanje sporov prenesena iz državnih sodišč za posameznike, ki jim stranke v ta namen dajo posebna pooblastila (Ilešič, 1993, str. 3).

Tem posameznikom pravimo ali jih poimenujemo tudi arbitri.

Arbitri so lahko vse osebe, ne glede na svoje državljanstvo, kar pa neposredno opredeljuje tudi vzorčni zakon, razen v primeru, če stranke ne odločijo drugače.

Arbitri so lahko torej vse osebe, ki so polnoletne in ki so poslovno sposobne. Za arbitre pa veljajo tudi izločitveni razlogi. To pa pomeni, da se mora arbiter izločiti, če so podani razlogi za izločitev in da se lahko zahteva tudi izločitev stranke.

Izločitev arbitra se lahko zahteva, če obstajajo kakršni koli razlogi, ki dokazujejo njegovo nepristranskost in neodvisnost ali v primeru, če arbiter nima kvalifikacij, ki bi jih moral imeti po dogovoru strank.

Lahko pa pride tudi do razrešitve ali zamenjave arbitra, če arbiter ne more izpolnjevati svojih obveznosti, ali če funkcije arbitra ne opravlja odgovorno in vestno.

Če pa arbiter med postopkom reševanja spora umre, pride do zamenjave arbitra. Mandat mu preneha tudi v primeru, če pride do izločitve ali razrešitve, lahko odstopi tudi s pisno izjavo ali pa še na kakšen drugi način. V takem primeru se imenuje nadomestni arbiter (po Udetu, 2004, str. 101).

Arbitri izdajo arbitražno odločbo in zoper nje ni dopustna pritožba. Arbitražni postopki so zato lahko bistveno hitrejši v primerjavi s sodnimi postopki, ki pa dopuščajo možnost vložitve pritožbe.

Za pojem arbitraže so torej značilni trije elementi:

- da gre za nedržavno sodišče, sestavljeno iz ene ali več oseb (arbitrov, razsodnikov);
- da so tem osebam stranke s sporazumom (pogodbo, dogovorom) zaupale izdajo meritorne odločbe;
- da je odločba po svojih pravnih učinkih izenačena s pravnomočno sodbo (Ude, 2004, str. 23).

Arbitraža je tudi način reševanja sporov med državami. Ti spori so lahko javnopravni (npr. spori o državni meji) ali premoženjskopravni, kadar gre za ekonomske odnose med državami.

Arbitraža pa ima tudi številne prednosti in pomanjkljivosti.

- Prednosti:
  - nezaupanje do državnih sodišč:
Sodišča bi morala biti neodvisna veja oblasti, vendar obstaja dvom oziroma nezaupanje stranke do sodišča, da sodišča dajejo prednost svoji stranki, če druga stranke prihajajo iz različnih držav.
  - arbitraža kot izraz zaupanja med strankami
Z arbitražo se stranki dogovorita, da bosta spor skušali rešiti po mirni poti, arbitražo torej oblikuje jo stranke same.
  - strokovnost arbitraže
Pri stalnih arbitražah se arbitražni senat oblikuje tako, da mora vsaka stranka imenovati svojega arbitra (enega ali več), skupaj pa potem imenujejo predsednika arbitražnega senata. Ti arbitri so največkrat strokovnjaki na obravnavanem področju, tako da je potem arbitražna odločba pravilna in zakonita.
  - hitrost postopka
Arbitraže so hitrejše od državnih sodišč. Predvsem stalne arbitraže imajo rok, da morajo določeno zadevo oziroma spor rešiti v predvidenem času.
  - oblikovanje arbitražnega postopka
Prvo načelo za oblikovanje arbitražnega postopka je avtonomija strank. Stranke lahko izberejo tak postopek, ki se jim zdi najprimernejši in najhitrejši. Stranke lahko določijo tehnična pravila postopka, lahko opredelijo sporna vprašanja.
  - izbira materialnega prava
Katero materialno pravo bodo uporabljale, se stranke same dogovorijo. Stranke pa lahko arbitraži določijo oziroma pooblastijo, da odloča po načelu pravičnosti.
- Pomanjkljivosti
  - dvom o nepristranskosti arbitrov
Tudi pri arbitražnem postopku bi morala biti nepristranskost arbitrov, vendar vseeno obstaja dvom, da odločitev arbitrov ne bo pravilna. Stranke so v stikih s svojim arbitrom že pred samim arbitražnim postopkom, zato lahko vsak arbiter poudarja tiste razloge, ki so v korist svoje stranke. Senat na koncu izda odločbo in arbitri morajo za njo glasovati in jo podpisati.
  - stroški arbitražnega postopka
Stroški arbitražnega postopka so visoki, kar pa je negativna stran arbitraže. Vsebujejo nagrade za člane senata, potne stroške, administrativne stroške in druge stroške (po Udetu, 2004, str. 47).

4.2 VRSTE ARBITRAŽ

Stalne in priložnostne arbitraže

- Stalne (institucionalne) arbitraže

Se ne ustanovijo s pogodbo, temveč z zakonom ali pa z aktom neke organizacije ali institucije, pogodba med strankami le določi pristojnost takšne arbitraže.

Značilnosti:

- urejen način imenovanja arbitrov, ki zagotavlja konstituiranje arbitraže tudi v primeru neaktivnosti strank pri izbiri arbitrov;
- liste arbitrov: izbira arbitrov (ali vsaj predsednikov) je pogosto omejena na osebe, ki se nahajajo na listi;
- pravila postopka so kodificirana in jih torej strankam ni potrebno določati;
- stroški so praviloma višji, ker poleg nagrad arbitrom vključujejo tudi stroške arbitražne institucije (administrativne in podobne stroške). (Ilešič, 1993, str. 11)

Stalne arbitraže se največkrat uporabljajo pri gospodarskih zbornicah, lahko tudi pri borzah in tudi drugih različnih oblikah gospodarskega združevanja. Stalne arbitraže se uporabljajo le v tistih primerih, če jih stranke za odločanje naprej pooblastijo, vendar pa je treba poudariti, da so še vedno stalne institucije ob različnih oblikah gospodarskega združevanja.

Naj omenim najbolj znane stalne oziroma institucionalne arbitraže, ki so znane v svetu: Stalno arbitražno sodišče pri Mednarodni trgovinski zbornici v Parizu, Londonsko mednarodno arbitražno sodišče, Ameriško arbitražno sodišče. Treba je omeniti tudi Zunanjetrgovinsko arbitražo pri Gospodarski zbornici Jugoslavije, ki še vedno deluje v Srbiji in Črni gori (po Udetu, 2004, str. 61).

- Priložnostne (ad hoc) arbitraže

Se tudi ustanovijo s pogodbo bodisi za bodoče spore bodisi za spor, ki je že nastal. Zgodovinsko gledano so ad hoc arbitraže starejše od institucionalnih, ki so se pojavile kasneje bodisi kot specializirana telesa za reševanje sporov v posameznih panogah (rudarstvo, pomorstvo, trgovina) bodisi kot organi s bolj raznovrstnimi pristojnostmi v trgovskih zadevah (Ilešič, 1993, str. 11).

Bistvena značilnost priložnostne oziroma ad hoc arbitraže je, da se stranki sami dogovorita o celotnem arbitražnem postopku, tako glede arbitrov kot o postopku. Če pri priložnostni arbitraži katera od strank ne imenuje arbitra, ki bi ga morala imenovati, ga predlaga redno sodišče.

4.3 VIRI ARBITRAŽNEGA PRAVA

Med vire arbitražnega prava uvrščamo:

1. Ustavo
2. Mednarodne pravne vire
3. Notranje pravne vire (delimo jih na zakonske in druge pravne vire)
4. Dokumente UNCITRAL
5. Vključevanje Vzorčnega zakona UNCITRAL v pravni sistem

– Ustava

Arbitraža je imela v okviru nekdanje SFRJ večje ustavne formalne podlage kot jih ima sedaj in je bila uvrščena med upravna sodišča. Arbitraža je reševala spore v samoupravnih interesnih skupnostih, organizacijah združenega dela. V Ustavi Republike Slovenije iz leta 1991 pa je določeno, da se dopušča arbitraža kot nedržavno obliko sojenje.

Republika Slovenija je že v 3. členu Ustavnega zakona za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije sprejela odločitev, da na ozemlju Republike Slovenije veljajo mednarodne pogodbe, ki jih je sklenila Jugoslavija in se nanašajo na Republiko Slovenijo. To pa seveda pomeni, da je Republika Slovenija priznala tudi veljavnost mednarodnih konvencij o arbitraži, ki jih je sklenila in ratificirala prejšnja Jugoslavija (Ude, 2004, str. 38).

– Mednarodni pravni viri

V Republiki Sloveniji veljajo naslednje konvencije:

- Evropska konvencija o mednarodni trgovinski arbitraži;
- Newyorška konvencija o priznanju in izvršitvi tujih arbitražnih pogodb;
- Washingtonska konvencija o reševanju investicijskih sporov med državami in državljani drugih držav.

K mednarodnim pravnim virom pa uvrščamo tudi Arbitražna pravila Mednarodne trgovinske zbornice, ki so bila sprejeta v Parizu. Ta arbitražna pravila uvrščamo med pravilnike oziroma pravila tujih arbitraž.

– Notranji pravni viri

Med notranje pravne vire uvrščamo zakonske pravne vire oziroma zakone in druge pravne vire, pravila oziroma pravilnike.

Zakoni, ki urejajo arbitražo, so:

- Zakon o pravnem postopku;
- Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku;
- Zakon o izvršbi in zavarovanju.

Pravila oziroma pravilniki, ki urejajo arbitražo, so:

- Pravilnik o arbitražnem postopku pred Stalno arbitražo pri Gospodarski zbornici Slovenije;
  - Pravilnik o posredovanem postopku pred Stalno arbitražo pri Gospodarski zbornici Slovenije;
  - Pravilnik o arbitraži pri Zavarovalnici Triglav d.d.;
  - Pravilnik o organizaciji Stalne arbitraže pri Gospodarski zbornici Slovenije;
  - Pravila borze;
  - Pravila Stalne arbitraže pri Gospodarski zbornici Slovenije za vodenje postopka v skladu z Arbitražnimi pravili UNCITRAL (po Udetu, 2004, str. 40).
- Dokumenti UNCITRAL

Pri dokumentih UNCITRAL je treba poudariti, da veljajo kot priporočila in da pri tem ne gre za konvencijske obveznosti, kakor tudi ne za pravne vire (po Udetu, 2004, str. 37).

5 VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

5.1 SPLOŠNO O VLADI

Aktualna vlada Republike Slovenije je bila imenovana 21. novembra 2008.

Vlado Republike Slovenije predstavljajo predsednik vlade Borut Pahor, 15 ministrov in 3 ministri brez resorja (Vlada Republike Slovenije, 2010).

Predsednik vlade vodi in usmerja delo vlade, skrbi za enotnost njene politične in upravne usmeritve, usklajuje delo ministrov, predstavlja vlado in sklicuje ter vodi njene seje. Predsednik vlade lahko ministrom daje obvezujoče napotke v zvezi z nalogami, ki izhajajo iz usmeritve vlade, pri tem pa lahko minister, ki meni, da obvezujoči napotki predsednika vlade ne izhajajo iz vladnih usmeritev, zahteva, da vlada obravnava sporna vprašanja.

Predsednik vlade lahko določi ministra, ki ga nadomešča v njegovi odsotnosti ali zadržanosti. Predsednika vlade ni mogoče nadomeščati pri opravljanju nalog, ki zahtevajo zaupnico vladi, ter imenovanje in razrešitve ministrov (Vlada Republike Slovenije, 2010).

5.2 PRISTOJNOSTI VLADE

Vlada Republike Slovenije kot najvišji organ državne uprave ima v skladu z ustavo in zakonom o vladi naslednje pristojnosti:

- določa, usmerja in usklajuje izvajanje politike države;
- izdaja izvršilne predpise in sprejema druge pravne, politične, ekonomske, finančne in organizacijske ukrepe, da bi zagotovila razvoj države in urejenost razmer na vseh področjih delovanja vlade;
- državnemu zboru predlaga v sprejem zakone, državni proračun, nacionalne programe in druge splošne akte, s katerimi se določajo načelne in dolgoročne politične usmeritve za posamezna področja;
- skrbi za izvajanje zakonov in drugih predpisov, ki jih sprejema državni zbor, ter za celotno delovanje državne uprave;
- uresničuje pravice in dolžnosti, ki se nanašajo na Republiko Slovenijo kot ustanoviteljico zavodov, gospodarskih družb in drugih organizacij;
- upravlja nepremičnine in drugo premoženje Republike Slovenije, razen če glede določenih nepremičnin ni s posebnim zakonom drugače določeno;
- pripravlja proračunski memorandum, v katerem so predstavljeni temeljni cilji in naloge ekonomske, socialne in proračunske politike;
- sprejema organizacijske, kadrovske in druge ukrepe za delo vlade, ministrstev in celotne državne uprave;
- zastopa Republiko Slovenijo kot pravno osebo, če s posameznimi zakoni ni drugače določeno (Vlada Republike Slovenije, 2010).

6 SPLOŠNO O ARBITRAŽNEM SPORAZUMU

6.1 PROCESNI UČINEK IN OBLIKA

Osnovni predpogoj za arbitražno reševanje spora je sklenitev pisnega arbitražnega sporazuma.

Z arbitražnim sporazumom se stranki pisno dogovorita za pristojnost arbitraže, kateri zaupata odločitev o sporu in s tem izključita pristojnost državnih sodišč. Stranki se v arbitražnem sporazumu dogovorita, da bo spor reševala določena arbitraža in ne sodišče, ki bi bilo sicer pristojno za reševanje sporov.

Zato je zelo pomembno, da je arbitražni sporazum oblikovan tako, da je iz njega določno razvidno:

- za katere spore je bila med strankama dogovorjena pristojnost arbitraže in
- za katero arbitražo (institucionalno ali ad-hoc) so se stranke dogovorile, da ne bi kasneje prihajalo do dvomov, za katere spore je bila določena arbitraža (Kač, 2005, str. 14).

6.2 PRISTOJNOSTI STALNE ARBITRAŽE PRI GZS (GOSPODARSKI ZBORNICI SLOVENIJE)

Stranke se lahko dogovorijo za pristojnost Stalne arbitraže pri Gospodarski zbornici Slovenije tako za domače spore kot tudi za spore z mednarodnim elementom, če so izpolnjeni naslednje pogoji

- da gre za spore, ki izhajajo iz pravic, s katerimi stranke prosto razpolagajo,
- da je sklenjen arbitražni sporazum (tj. pisna arbitražna klavzula, ki je del glavne pogodbe ali samostojna pogodba o pristojnosti arbitraže (Kač, 2005, str. 14).

7 ARBITRAŽNI SPORAZUM MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO

7.1 O SPORAZUMU

Pred desetimi leti je vprašanje razmejitve med Slovenijo in Hrvaško doseglo kritično točko, kar je povzročilo bojazen, da se bo politika odločila za izbris dela slovenskega ozemlja v Istri.

Zato sta se Hrvaška in Slovenija dogovorili, da bosta ta obmejni spor rešili tako, da podpišeta arbitražni sporazum in ustanovita za to ustanovljeno petčlansko arbitražno sodišče. Ta arbitražni sporazum sta podpisala predsednik Vlade Republike Slovenije Borut Pahor in predsednica Vlade Republike Hrvaške Jadranka Kosor. Podpisan je bil 4. novembra 2009 v Stockholmu. Prisotno je bilo predsedstvo sveta Evropske unije.

Arbitražni sodišče bo odločilo o poteku meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško na kopnem in na morju, o stiku Slovenije z odprtim morjem in režimu za uporabo ustreznih obmorskih območij (24ur, 2009).

Slika 1: Podpis arbitražnega sporazuma

Vir: Vlada Republike Slovenije (2010)

Sporazum določa, da morata Slovenija in Hrvaška predsednika arbitražnega sodišča ter dva arbitra z liste sporazumno imenovati v 15 dneh po podpisu hrvaške pristopne pogodbe. To listo bosta pripravila predsednik Evropske komisije in evropski komisar za širitev. V primeru, da jima to ne bi uspelo, pa mora te tri člane imenovati predsednik Meddržavnega sodišča v Haagu. Vsaka država mora potem imenovati še po enega člana sodišča. V primeru neuspešnosti, mora le ta imenovati predsednik arbitražnega sodišča.

Arbitražno sodišče pa bo začelo z delom po podpisu Hrvaške pristopne pogodbe z Evropsko unijo, kar pomeni, da z dnem podpisa začnejo teči vsi postopki in roki navedeni v sporazumu.

V arbitražnem sporazumu je določeno tudi, da nobeden enostranski dokument, sprejet po 25. 6. 1991 ne sme vplivati na odločitev arbitražnega sodišča. Vsi dokumenti, zemljevidi, pisna ali ustna stališča, ki so bili enostransko predloženi v pristopnih pogajanjih z Evropsko unijo, nimajo nobenega vpliva na odločitev arbitražnega sodišča.

V 12 mesecih mora vsaka država članica poslati memorandum. Postopek bo potekal v angleškem jeziku, medtem ko si bosta stroške enakovredno delili obe državi. Državi lahko kadar koli med postopkom skleneta dvostranski sporazum o meji.

Treba pa je poudariti, da bo arbitražno sodišče upoštevalo načelo pravičnosti in poštenosti za doseganje dobrih med sosedskih odnosov, predvsem pa bo odločalo in razreševalo na podlagi načel oziroma pravil mednarodnega prava.

Odločba arbitražnega sodišča pa bo dokončna tako za Slovenijo kot za Hrvaško. V roku šestih mesecev bosta mogli obe državi narediti vse potrebno, kar bo narekovala odločitev oziroma rajsodba, morebiti bosta morali spremeniti tudi zakonodajo (po 24UR, 2009).

25. 11. 2010 sta slovensko in hrvaško zunanje ministrstvo izmenjali noti o ratifikaciji arbitražnega sporazuma. 29. 11. 2010 je arbitražni sporazum postal mednarodno pravno zavezujoč za obe državi.

8 REFERENDUM O ARBITRAŽNEM SPORAZUMU

Zahtevo za zakonodajni referendum o arbitražnem sporazumu je v Državnem zboru vložila skupina poslank in poslancev. Ta zahteva je bila dana 26. aprila 2010.

Poslanke in poslanci državnega zbora so na seji 3. maja z 78 glasovi za in nobenim proti sprejeli odlok o razpisu referenduma o arbitražnem sporazumu s Hrvaško.

Na zakonodajnem referendumu volivci odločajo o potrditvi zakona, ki ga je sprejel državni zbor pred njeno razglasitvijo.

Ratifikacija sporazuma je na referendumu potrjena, če zanjo glasuje večina volivcev, ki veljavno glasujejo. V tem primeru Državni zbor v osmih dneh po pravnomočnosti poročila državne volilne komisije razglasi odločitev, ki je bila sprejeta na referendumu in jo objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Če volivci zakon zavrnejo, ne sme državni zbor eno leto sprejeti zakona, ki bi bil v nasprotju s to odločitvijo (Vlada Republike Slovenije, 2010).

Referendum je bil v nedeljo, 6. junija 2010.

Referendumsko vprašanje se je glasilo:

» Ali ste za to, da se uveljavi zakon o ratifikaciji arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške, ki ga je sprejel Državni zbor na seji dne 19. aprila 2010?« (Vlada Republike Slovenije, 2010).

Zanimivo pa je tudi dejstvo, da je stranka SDS na svojih plakatnih mestih objavila dva lažna zemljevida, ki naj bi prikazovala stanje na odprtem morju pred referendumom in stanje po referendumu, v primeru da bi bil le-ta sprejet. Vendar pa sta oba zemljevida lažna in ne odražata resničnega stanja.

Po objavi teh zemljevidov so se dokaj hitro oglasili poznavalci, ki poznajo dejansko stanje ter besedilo sporazuma in temu prikazovanju očitno nasprotujejo. Tak zemljevid, pa čeprav zavajajoč in lažen, pa je na nek način zavajanje javnosti, ki se še niso odločili, komu bi v predvolilni kampanji verjeli.

Najbolj otipljiv dokaz, kako daleč sega slovensko morje, pa so predložili 7. novembra 2009, ko se je v Piranski zaliv podalo kakih 50 hrvaških ribiških čolnov in v morje sredi zaliva spuščalo hrvaške zastavice ter streljajo s signalnimi raketami. Slovenski policijski čoln je po dolgih letih prvič interveniral 500 metrov stran od Savudrijskega rta, vendar je v tistem trenutku na istem mestu interveniral tudi hrvaški policijski čoln in tudi ta zahteval umik slovenskega čolna iz hrvaškega« morja (Delo, 2011).

Slika 2: Zemljevid SDS, ki prikazuje sedanje stanje

Vir: Delo (2010)

Slika 3: Stanje po referendumu, če bo sporazum potrjen

Vir: Delo (2010)

Ta zemljevid, ki so ga objavili, pa naj bi prikazoval stanje po referendumu, če bi bil sporazum potrjen. Govori pa o tako imenovani služnostni poti, ki pa ga mednarodno pomorsko pravo ne pozna in o tem ni govora niti v samem arbitražnem sporazumu.

Ena od javnomnenjskih anket je še pred referendumom pokazala, da bi se referendumu udeležilo približno 69 % vprašanih, od tega bi arbitražni sporazum s Hrvaško podprlo 39,7 % ljudi, ne bi ga podprlo 32,1 %, neopredeljenih pa bi bilo 28 % vprašanih.

Referendum je bil podprt z 51,5 odstotka glasov. Rezultat referenduma so poslanci državnega zbora razglasili 6. junija 2010.

8.1 DESETRKAT ZA SPORAZUM

Desetkrat za sporazum pomeni, kaj naj bi pomenilo to, če bi prišlo do arbitražnega sporazuma oziroma, da bi bil sprejet.

Desetkrat za sporazum je:

- za zaščito meje,
- za mir in sožitje ob meji,
- za stanje na dan osamosvojitve,
- za pošteno, pravično in trajno rešitev,
- za neposredni izhod na odprto morje,
- za upoštevanje zgodovinskih okoliščin,
- za načelo pravičnosti,
- za sodelovanje med državama,
- za Slovenijo,
- za sporazum
(Vlada Republike Slovenije, 2010).

Za sporazum bi lahko pomenilo tudi za razum.

Sprejetje arbitražnega sporazuma pomeni to, da je arbitražni sporazum edina možnost za rešitev mejnega vprašanja med Slovenijo in Hrvaško, ki se nista uspeli dogovoriti o poteku meje.

Za sporazum naj bi veljalo, da bi se upoštevalo načelo pravičnosti, da naj bi se vzpostavilo stanje na dan osamosvojitve Slovenije iz dne 25. 06. 1991. Arbitražni sporazum pomeni tudi to, da mora arbitražno sodišče določiti stik s odprtim morjem, da mora upoštevati zgodovinske okoliščine, kar pomeni, da mora pri odločanju upoštevati med sosedske odnose, interese Slovenije in doseči čimbolj pravično predvsem pa mirno rešitev oziroma odločitev.

8.2 KOLIKO JE STAL REFERENDUM?

Najprej je Vlada sprejela sklep o zagotovitvi sredstev za izvedbo referenduma. Vlada je odobrila 2 milijona in 27.000 evrov sredstev, kar pa bi morale zadostovati za pokrivanje stroškov volišč ter volilnih odborov. Državna volilna komisija je sicer zaprosila za kar 4,3 milijona evrov, vendar se je Vlada odločila, da bo druga sredstva, ki bodo potrebna, zagotovila na podlagi dejanskih stroškov posameznim nosilcem nalog.

8.3 KAKO SO VOLILI PO PRIMORSKI

Tabela 1: Kako so volili po Primorski

Ime okraja	Št. oddanih glasovnic	Št. neveljavnih glasovnic		Odgovor z besedo ZA		Odgovor z besedo PROTI	
TOLMIN	7.787	149	1,91 %	3.173	41,54 %	4.465	58,46 %
IDRIJA	5.916	51	0,86 %	2.521	42,98 %	3.344	57,02 %
PIRAN	6.033	42	0,70 %	4.012	66,97 %	1.979	33,03 %
IZOLA	5.461	53	0,97 %	3.804	70,34 %	1.604	29,66 %
KOPER	7.493	71	0,95 %	5.202	70,09 %	2.220	29,91 %
KOPER	9.396	112	1,19 %	5.763	62,07 %	3.521	37,93 %
SEŽANA	8.986	151	1,68 %	5.309	60,09 %	3.526	39,91 %
ILIRSKA BISTRICA	5.414	88	1,63 %	2.645	49,66 %	2.681	50,34 %
POSTOJNA	7.407	87	1,17 %	3.754	51,28 %	3.566	48,72 %
NOVA GORICA	11.109	136	1,22 %	5.678	51,75 %	5.295	48,25 %
NOVA GORICA	11.253	111	0,99 %	7.114	63,85 %	4.028	36,15 %
AJDOVŠČINA	9.581	95	0,99 %	3.737	39,39 %	5.749	60,61 %

Vir: Primorska (2010)

Največja volilna udeležba je bila v Novi Gorici, v kateri je bilo oddanih kar 11.253 volilnih glasovnic, sledi ji Ajdovščina z 9.581, ter Koper z 9.396 oddanih glasovnic.

Najmanjša volilna udeležba je bila Ilirski Bistrici. Oddanih je bilo 5.414 glasovnic.

V Novi Gorici so z 63,85 % podprli zakon o uveljavitvi arbitražnega sporazuma, medtem ko je 36,15 % bilo proti. Število neveljavnih glasovnic je bilo 111.

V Ajdovščini je bilo kar 60,61 % volivcev in volivk proti sprejetju arbitražnega sporazuma, 39,39 % pa je bilo za.

9 ALTERNATIVE ARBITRAŽI

Predlogi možnih rešitev mejnega spora Slovenija–Hrvaška so:

- vrnitev k dvostranskim pogajanjem,
- nova pogajanja o predložitvi spora tretjemu,
- ohranitev statusa quo,
- druge alternative.

Vrnitev k dvostranskim pogajanjem

- Slovenija je od leta 1992 do 2007 zagovarjala stališče, da je potrebno mejo med Slovenijo in Hrvaško določiti neposredno preko dvostranskih pogajanj. Leta 2001 je prišlo do zaključka pogajanj med državama s parafiranjem Pogodbe o skupni državni meji – sporazum Drnovšek – Račan, vendar je hrvaška stran podpis sporazumno zavrnila.
- Slovenija je dolgo vztrajala na podpisu in nato ratifikaciji in uveljavitvi sporazuma Drnovšek – Račan, vendar neuspešno.
- Slovenija medtem ni bila naklonjena reševanju mejnega spora pred mednarodnim pravosodnim telesom, vendar je vztrajala pri dvostranskih pogovorih, medtem ko je v javnih nastopih Hrvaška vse pogosteje predlagala, da se spor reši pred Meddržavnim sodiščem v Haagu ali pred Mednarodnim sodiščem za pravo morja v Hamburgu.
- Leta 2007 je slovenska stran ocenila, da obstaja zelo malo možnosti za uspešno nadaljevanje dvostranskih pogajanj, ki bi privedle do cilja - uveljavitve mednarodne pogodbe o meji, zato se je na Bledu avgusta 2007 takratni predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša strinjal, da se spor reši po pravni poti pred Meddržavnim sodiščem v Haagu.
- Glede na to da je že leta 2007 prevladala ocena, da spora glede na politično dimenzijo v obeh državah ni več mogoče rešiti dvostransko preko neposredni pogajanj, praktično ni realno pričakovati, da bi lahko začeli z novimi neposrednimi pogajaji, še manj pa, da bi jih uspešno zaključili s podpisom in uveljavitvijo pogodbe o skupni državni meji.
- Hrvaška v preteklosti ni bila motivirana za dvostranska pogajanja, kljub temu da se je zavedala, da lahko rešitev mejnega vprašanja Slovenija pogojuje v njenih pristopnih pogajanjih z Evropsko unijo. Dejstvo je, da je Hrvaška pristala na za Slovenijo tako ugoden arbitražni sporazum samo zaradi želje po članstvu v Evropski uniji. Ne uveljavitev Arbitražnega sporazume pomeni, da Hrvaška ne bo imela nobenega motiva za nadaljevanje dvostranskih pogovorov, saj je ohranitev statusa quo v prid Hrvaški (Vlada Republike Slovenije, 2010).

Nova pogajanja o predložitvi spora tretjemu

Če bi Slovenija predložila nova pogajanja o sporu tretjemu, bi lahko prišlo do naslednjih rezultatov:

- Lahko, da bi spor reševalo oziroma najverjetneje bi reševalo Mednarodno sodišče v Haagu.
- Uporabljala bi se pravila in načela mednarodnega prava.
- Dan osamosvojitve Slovenije, to je 25. 06. 1991 je datum, za katerega je Slovenija dosegla, da se uporablja kot merilo meje tako na kopnem kot na morju. Nobeden enostranski dokument nima pravne veljave pred arbitražnim sodiščem.
- Če se bo odločalo pred meddržavnim sodiščem to ne bo ugodno za Slovenijo, saj postopki ponavadi trajajo 4 leta in bi tako prišlo do določitve meje nekaj let kasneje kot pri arbitraži.

Ohranitev statusa quo

Sedanji status quo ne prinaša za Slovenijo nič dobrega, saj si Hrvaška hoče prisvajati ozemlje v svojo korist. Pomeni tudi nadaljevanje mejnega spora in nerešeno stanje za ribiče in za prebivalce ob meji.

Janševa vlada je septembra leta 2006 sprejela skupno obnovo protipoplavnih nasipov na levem bregu reke Mure, kljub temu da jih je sama zgradila in še pred tem sama vzdrževala.

Vsa odstopanja od stanja z dne 25. 06. 1991 škodujejo Republiki Sloveniji in njihovim interesom. Treba pa je še poudariti, da bo ta odstopanja vse težje in težje popraviti.

Druge alternative

Obstaja še vrsta drugih alternativ, vendar so te alternative samo izhodišča Slovenije za pogajanja. Arbitražni sporazum pa je ena od rešitev, ki pa Sloveniji skuša zaščititi njene interese.

10 MEJA NA MORJU MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO

Republika Slovenija je pomorska država, kakor smo tudi Slovenci pomorski narod. To velja že tisočletja. Tisočletja smo že imeli svojo in obalo in svoj izhod na odprto morje. To je del zgodovine našega naroda in nedopustno bi bilo, da bi ostali brez teritorialnega izhoda na odprto morje (po Beli knjigi med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 9).

10.1 TERITORIALNI IZHOD NA ODPRTO MORJE

Republika Slovenija ima teritorialni izhod na odprto morje, le-tega je ohranila iz časov po razpadu nekdanje SFRJ. Spoštovati je potrebno stanje iz dne 25. 06. 1991.

Slovenija ima pomembna dejstva o tem in ena od teh je, da je Slovenija naslednica pogodbe med SFRJ in Republiko Italijo iz leta 1975 (Osinski sporazumi). Z Osinskim sporazumom pa je določena meja med Slovenijo in Italijo.

Slovenija je tudi naslednica sporazuma med vlado Socialistične federativne Republike Jugoslavije in vlado Republike Italije o razmejitvi epikontinentalnega pasu, kar pomeni, da kjer ima Slovenija epikontinentalni pas, tam ima tudi teritorialni izhod na odprto morje. Ena od pomembnih dejstev je, da je Slovenija že pred osamosvojitvijo izvajala pravno in sodbo oblast oziroma jurisdikcijo zunaj Piranskega zaliva (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 10).

Zanimiva pa je tudi hrvaško stališče, ki pravi, da Slovenija nima teritorialnega izhoda na odprto morje in da je meja med Slovenijo in Hrvaško sredinska črta v Piranskem zalivu, zunaj njega pa je meja pravokotno na polovico črte, do osimske meje. Hrvaška tudi trdi, da je Slovenija geografsko prikrajšana država in zato nima teritorialnega izhoda na odprto morje.

Geografsko prikrajšana država pa je tista država, ki:

- ima kratko obalo glede na velikost njihovega teritorija,
- ima malo živega morskega bogastva izključno v ekonomski coni,
- zaradi svoje lege oziroma položaja sosednjih držav ne more imeti epikontinentalnega pasu ali lastne ekonomske cone, v sorazmerju teritorija ali velikosti obale.

Slovenija je sicer geografsko prikrajšana država, vendar ne zaradi tega da ne bi imela teritorialnega izhoda na odprto morje, ampak izključno samo zaradi zgoraj naštetih alinej (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 10).

10.2 PIRANSKI ZALIV

Piranski zaliv spada v celoti k Sloveniji, kar utemeljujejo tudi nekatera dejstva.

Ena od dejstev je, da ima Piranski zaliv status notranjih voda Republike Slovenije, kar pomeni, da je imel Piranski zaliv tak status še v času nekdanje Jugoslavije, na dan 25. 06. 1991 in ga ima tudi danes.

Naslednji argument oziroma dejstvo, ki utemeljuje slovensko stališče, je, da je Piranski zaliv naš, da je Piranski zaliv zgodovinski zaliv.

Že v zgodovini se je v Piranu nadziralo celotno politično in lastniško območje celotnega Piranskega zaliva, ki vključuje tudi območje Savudrije in soline. Pisni viri že iz 13. stoletja kažejo, da je piranska občina zavzemala severno in južno obalo zaliva ter celoten zaliv. Vendar je bila pripadnost vseh treh obal Pirana prekinjena z odločitvijo jugoslovanskih oblasti o delitvi oziroma zmanjšanju zgodovinskega območja občine Piran v korist občine Buje. Po tej delitvi sta dve katastrski občini Savudrija in Kaštel postali del hrvaškega ozemlja.

Slovenija je že na dan 25. 06. 1991 izvajala pravno, politično, gospodarsko oblast v celotnem Piranskem zalivu.

Tudi ribolov je pomembna dejavnost za občino Piran in je že skozi zgodovino vir preživljanja ribičev. V Piranskem zalivu se zaradi drstenja lovijo ciplji. Ta pa je mogoča le, če v zalivu velja enoten režim plovbe in ribolova.

Kar se tiče področja policije, je le-ta izvajala nadzor v celotnem Piranskem zalivu že pred 25. 6. 1991, kar potrjujejo tudi številni dokumenti.

To so argumenti Slovenije, vendar ima Hrvaška svoja stališča (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 14).

Hrvaška meni, da meja na morju med Slovenijo in Hrvaško v Piranskem zalivu ni pravična in da meja poteka od sredine izliva Dragonje v morje, do točke oziroma črte, ki povezuje rt Madono in rt Savudrijo.

V Piranskem zalivu pogosto prihaja do incidentov hrvaških ribičev, ki žal ne spoštujejo stanja na dan 25. 6. 1991.

Čeprav je Slovenija ves čas izvajala jurisdikcijo v Piranskem zalivu, pa ima Hrvaška svoja stališča in svoja prepričanja.

Hrvaška je enostransko preimenovala Piranski zaliv v Savudrijsko valo, čeprav je vedela, da je Piranski zaliv zgodovinsko in mednarodno priznано ime.

V svoje uradne zemljevide je enostransko po svojih stališčih risala mejne črte in v Piranskem zalivu leta 1998 postavila školjčiče ki pa se je kljub slovenskim protestom širilo.

Zanimiva so hrvaška stališča in eno od teh je, da če ležita obali dveh držav druga proti drugi oziroma ena proti drugi, ne sme nobena od držav brez sporazuma razširiti svojega teritorialnega morja preko sredinske črte. To določa Konvencija o pomorskem in mednarodnem pravu.

Da je Hrvaška izvajala jurisdikcijo v Piranskem zalivu, ni pomembnejših dokazov, kakor tudi ni mogoče trditi, da Slovenija v celotnem Piranskem zalivu ni izvajala jurisdikcije pred 25. 6. 1991.

Eno od hrvaških stališč je tudi, da Piranski zaliv ne more biti zgodovinski, ker njegove obale ne pripadajo samo eni državi ampak dvema, Sloveniji in Hrvaški.

To so stališča Hrvaške, vendar že iz zgodovine vemo, da je Slovenija že od nekdaj izvajala vso oblast in suverenost na celotnem območju Piranskega zaliva. Hrvaška in Slovenija pa morata spoštovati stanje na dan 25. 6. 1991 (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 14).

10.3 OBMOČJE, JUŽNO OD DRAGONJE - K.O. SEČOVLJE NA LEVEM BREGU DRAGONJE, ZASELKI MLINI - ŠKRILJE, BUŽINI IN ŠKODELIN

Območje južno od Dragonje meri 113 ha in na tem območju so trije zaselki. To so: Škodelin, Bužini in Mlini - Škrilje. Prebivalci teh treh zaselkov so zaposleni praviloma pri nas v Sloveniji in so nosilci vseh pravic in obveznosti iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja Republike Slovenije.

Zato slovensko stališče pravi, da je območje Sečovlje, južno od reke Dragonje, slovensko ozemlje in katastrsko pripada Republiko Sloveniji.

Celotno območje ima zanimivo zgodovinsko ozadje. Leta 1797 je bilo pod oblastjo Avstrije. Avstrija je razdelila celotno ozemlje in mesto Piran na tri katastrske občine: Sečovlje, Kaštel in Savudrija in tu se je opravljal vsa politična in upravna oblast. Kasneje, po letu 1920, je nastopila na oblast Kraljevina Italija. Po 2. svetovni vojni pa je prešlo pod Jugoslavijo, natančneje pod vojaško upravo Jugoslovanske armade. Sprejet je bil Odlok o ustanovitvi Istrskega okrožja za področje okrajev Koper in Buje. Ta odlok je bil sprejet nepremišljeno in ni upošteval zgodovinskih in drugih dejstev. Sprejele so ga pokrajinske in vojaške oblasti.

Ta odlok je prvič razdelil Istrsko okrožje, se pravi Piran in njegovo zaledje na dva dela (zarisal tudi mejo), in sicer:

- okraj Koper z mesti Koper, Izola in Piran,
- okraj Buje z Novigradom, Umagom in katastrski občini Savudrija in Kaštel.

Taka delitev je ostala vse do priključitve ozemlja nekdanji Jugoslaviji leta 1954, zato je Slovenija ostala brez zgodovinskega zaledja občine Piran, ki je do tedaj pripadala slovenskemu delu Istre, vendar je kasneje pripadala dvema različnima državam oziroma republikama. Sprejeli so se različni pravni akti, s katerimi se je vzpostavila sodna oblast in zemljiška knjiga. Le-ta se je prenesla iz Pirana na sodišče v Bujah za Savudrijo in Kaštel. Za Sečovlje pa ni bila prenesena (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 178).

Slovenija je na tem območju izvajala suverenost in jurisdikcijo, kar potrjujejo naslednja dejstva:

- Slovenija je za celotno območje vodila zemljiško knjigo pred in po 25. 6. 1991. Za Sečovelje je vodila na sodišču v Piranu. Po letu 1992 je Hrvaška začela s postopki nastavitve lastne zemljiške knjige.
- Celotno območje južno od Dragonje, v obsegu 113 hektarjev, je spadalo v katastrsko občino Republike Slovenije že pred 25. 6. 1991, kakor tudi na ta dan. Ta južna meja ni bila nikoli sporna za geodetsko upravo in Hrvaška ni vključevala njenega dela v svoj zemeljski okvir.
- Vodni vir, ki leži na tem območju, oskrbuje prebivalce Republike Slovenije. Ta vodni vir sta črpališči Gabrijeli in Bužini in sta vodeni v Republiki Sloveniji.
- Za ribolov na tem območju Slovenije veljajo posebni predpisi s področja ribištva.
- Najpomembnejši so: Odredba o določitvi ribiških rajonov in ribiških okolišev, ki pravi, da koprski okoliš obsega v celoti reko Dragonjo od izliva v odprto morje in da reka ni mogla biti meja med Slovenijo in Hrvaško. Odlok o morskem ribištvu pravi, da v ribolovni rezervat spada območje od Portoroža, natančneje od skladišča soli Manfort, do Kanegre na Savudrijskem polotoku. Zavzema pa še območje Sečoveljskih solin in ustje reke Dragonje.
- Solinarstvo je bilo vedno pod vodenjem Slovenije, saj je občina Piran izvajala spomeniško varstvo na tem področju in upravljala s prostorom. Del tega območja pa je razglasila za Krajinski park Sečoveljske soline.
- Na ozemlju Sečovelje južno od reke Dragonje je Slovenija hotela zgraditi mejni prehod nekaj dni pred 25. 6. 1991. Ta mejni prehod bi naj bil v naselju Mlini, vendar je bila Hrvaška proti graditvi tega mejnega prehoda zaradi pripadnosti tega ozemlja. Slovenija je začasni mejni prehod zgradila na mirni lokaciji Mlini. Hrvaška je kljub protestom Slovenije zgradila objekt hrvaške nadzorne točke in to na območju Republike Slovenije. Tedanja predsednika vlade sta predlagala, da se čim prej rešijo vprašanja glede mejnega prehoda Sečovelje–Plovanija.
- Prebivalci na tem področju spadajo pod slovensko območje, kar dokazujejo tudi popisi prebivalstva in statistični podatki. Otroci se šolajo v slovenskih šolah, deloma pa manjšinskih italijanskih šolah v Sloveniji.
- Slovenija je urejala reko Dragonjo še pred 25. 6. 1991, kar dokazujejo tudi nekateri hrvaški dokumenti (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 181).

Hrvaško stališče pravi, da celotno ozemlje južno od reke Dragonje pripada Republikii Hrvaški. Hrvaška je tako brez soglasja Slovenije zgradila ceste na tem območju, neupravičeno je razširjala svojo izvršilno oblast na območje južno od Dragonje, ki pa ni bil v njeni lasti. Hrvaška ni spoštovala stanja na dan 25. 6. 1991. Na slovensko ozemlje je razširila tudi policijsko oblast.

Hrvaška je leta 1993 nastavila svojo zemljiško knjigo tako, da je prerisala slovenski kataster. Ta kataster je bil seveda prerisan na nezakonit način. Hrvaška je nezakonito

postavila tudi objekt mejne nazore točke Plovanija. Slovenci so protestirali, vendar je z gradnjo vseeno nadaljevala.

Vse to kaže na to, da si je Hrvaška hotela na nezakonit način prilastiti slovensko območje (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenjo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 185).

10.4 SNEŽNIK

Vzhodno območje Snežnika obsega 70 hektarjev površin.

Mejno vprašanje je predvsem gospodarskega pomena, saj gre za gospodarsko izkoriščanje gozdov, ne tiče pa se toliko ljudi, ki živijo na tem območju pri meji.

Slovensko stališče oziroma dejstvo pravi, da Snežnik pripada slovenskemu ozemlju. Potrebno se je nanašati na stanje na dan 25. 6. 1991, ki pravi, da je nekdanja republiška meja na ta datum nova državna meja.

Hrvaško stališče pa pravi, da je treba vzpostaviti takšno mejo, kot je bila leta 1919. Hrvaška meni, da ji je bilo krivično odvzeto ozemlje Istre, Gorjanskega Kotarja, Reke in otokov. Odvzetih pa ji je bilo tudi del parcel Prezid, katere so bile priključene Snežniku (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 288).

10.5 BELA KRAJINA - SEKULIČI

Območje Bele Krajine - Sekuličev meri približno 335 hektarjev in je večinoma poraščen z gozdom, predvsem severni del, medtem ko je v južnem delu tudi nekaj obdelovalnih površin in vas Drage.

Slovensko stališče pravi, da celotno katastrsko območje Sekuliči pripada Republikli Sloveniji, kar potrjuje tudi dejstvo, da je bilo tako že na dan 25. 6. 1991. Republika Slovenija ima že od nekdanj na tem območju upravno oblast, upravlja z infrastrukturo, se ukvarja z vprašanjem zaposlovanja. Slovenija, natančneje Gozdno gospodarstvo Novo mesto, upravlja tudi z gozdnimi parcelami. Na tem območju oziroma v vasi Drage je prijavljenih 39 oseb, od tega 33 stalno in 6 začasno. Vsi ti prebivalci imajo volilno pravico v Sloveniji. Med vasjo Drage in Hrvaško ni niti neposredne cestne povezave.

Kar je edino spornega pri tem pa je, da opravila zemljiške knjige opravlja Hrvaška. Sodišče v Karlovcu opravlja opravila in postopke za območje, ki pripada Sloveniji in ne Hrvaški, to pa zato, ker zemljiška knjiga ni bila razdeljena. Ker je Slovenija že v preteklosti opravljala vso gospodarsko in pravno področje, zaradi navezanosti področja na Slovenijo, je bil del katastrske občine Sekuliči prenesen v katastrski urad v Črnomlju. Nastala je samostojna katastrska občina Sekuliči in tedaj je bila vas Drage priključena Republikli Sloveniji. Razdelitev prvotnega dela katastrske občine Sekuliči pa bi moral vključevati tudi razdelitev zemljiške knjige, vendar pa se to ni nikoli povsem zgodilo.

Na to se zagovarja tudi Hrvaška, ki pravi, da zemljiška knjiga katastrske občine Sekuliči ni bila razdeljena, zato to območje pripada Hrvaški. Hrvaška opravlja z zemljiško knjigo katastrske občine Sekuliči, ki pa obsega tudi slovensko območje Sekuliči, kar pa je edini argument Hrvaške (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 359).

10.6 MURA

Prekmurci so narod, ki so se že od nekdaj naseljevali vzdolž levega brega Mure in tam opravljali najrazličnejše dejavnosti.

Reka Mura pa je že od nekdaj predstavljala naravno mejo med Slovenijo in Hrvaško. Ta naravna meja pa je bila tudi katastrska meja. Katastrske meje so bile določene ob prvih parcelacijah zemljišč. Vendar pa se je struga reke Mure s časom spreminjala, medtem ko se katastrske meje niso. Tako se je struga reke Mure ponekod premaknila tudi do dva kilometra južneje.

Premik toka reke Mure pa pomeni:

- približno 800 hektarjev katastrsko hrvaških območij na levem bregu Mure,
- približno 260 hektarjev katastrsko slovenskih območij na desnem bregu reke Mure (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 375).

Vendar pa so Prekmurci kljub sedanjemu poteku katastrskih meja še vedno opravljali vso upravno in politično oblast na tem območju in opravljali tudi druge gospodarske dejavnosti.

Slovensko stališče pravi, da je Slovenija že od nekdaj opravljala vso jurisdikcijo na tem ozemlju in da je treba izhajati iz stanja, kot je bilo dne 25. 6. 1991. Slovenija trdi, da je to ozemlje njeno. Že od nekdaj so slovenski ribiči imeli izključno pristojnost opravljati ribolov na reki Muri. V času skupne države so lahko Slovenci in Hrvati lovili sporazumno vsak na svojem bregu Mure, vendar so morali vsaj delno upoštevati katastrske meje. Ne levem bregu Mure je z ribolovnimi vodami že od nekdaj gospodarila Ribiška družina Lendava. Leta 1994 so slovenska in hrvaška ribolovna društva in zveze podpisale Deklaracijo o športnem ribolovu na mejnih delih voda Slovenije in Hrvaške, vendar so morali upoštevati zakone in uredbe obeh držav.

Policija je izvajala svoje naloge in dela vse do reke Mure. Izvajala jo je tudi na dan 25. 6. 1991 in vse do leta 1993.

V času osamosvojitvene vojne je bila reka Mura meja, kjer je bilo vojakom Jugoslavije preprečeno, da bi prešli na slovensko ozemlje.

Potrebno pa je izpostaviti območje pod Hotizo. Slovenci in Hrvati, natančneje predstavniki geodetskih uprav iz Lendave in Čakovca, so se dogovorili, da se bo katastrska meja uskladila s tokom reke Mure. Hrvaška si je nezakonito prisvojila 207 hektarjev slovenskih

zemljišč na desnem bregu Mure, čeprav je bilo dogovorjena zamenjava hrvaških zemljišč pod Hotizo za slovensko zemljišče, za del katastrske občine Pince na desnem bregu reke Mure. Do zamenjave pa ni prišlo. Prilastitev je bila izvedena na sporen in nekorekten način, čeprav je bila razmejitev hrvaških katastrskih občin bila izpeljana po predpisanem postopku in pri prisotnosti slovenskega predstavnika. Zapisnik ni imel lastnoročnega podpisa, ni imel žiga, ime našega slovenskega člana komisije pa je bilo spremenjeno.

Slovenska stran je predlagala, da dokler ne bodo meje jasno določene in usklajene, naj se meja med Slovenijo in Hrvaško na karti ne izriše. Hrvaška pa je predlagala, da naj se meja na tem delu vriše kot nedefinirana in z dvema linijama. To naj bi seveda veljalo do dokončnega dogovora.

Da je ozemlje na levem bregu reke Mure in katastrsko slovensko zemljišče na desnem bregu, vključno s polovico vodotoka državno območje Republike Slovenije, dokazuje tudi Brod na Muri. Vsa dela v zvezi z Brodom na Muri je bilo v slovenskem interesu in pristojnosti, opravlja ga slovenski brodar. Ta Brod na Muri je povezava med Hotizo v Sloveniji in Svetim Martinom na Muri na Hrvaškem.

Elektroenergetske objekte pod Hotizo je gradil Elektro Maribor.

Slovenija je zaradi poplavljanja na levem delu reke Mure zgradila in sama financirala protipoplavne nasipe. Ogroženih je bilo 58 000 hektarjev zemljišč v vzhodnem Prekmurju. Hrvaška stran pa za nasipe nikoli ni skrbela.

Naj omenim še naselje Brezovec, med domačini bolj znano pod imenom Murišče. Prebivalci Brezovca so slovenski državljani, izobražujejo se v Sloveniji, imajo volilno pravico v Sloveniji, vendar je naselje Brezovec vpisano v hrvaški register.

Čeprav je večina zemljišč na levem bregu reke Mure v hrvaškem katastru, pa tu živijo Slovenci (po Beli knjigi o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, 2006, str. 375).

Hrvaška stališča pa so seveda jasna. Hrvaška zagovarja, da so njena vsa zemljišča na levem bregu reke Mure ter da si ni protizakonito prilastila kar 207 hektarjev slovenskih zemljišč v letih 1956 ter 1957.

11 ZGODOVINA REŠEVANJA VPRAŠANJA MEJE

11.1 OD PRVEGA REHNOVEGA PREDLOGA DO ARBITRAŽNEGA SPORAZUMA

Tabela 2: Pregled dogodkov od prvega Rehnovega predloga do arbitražnega sporazuma

Datum	Dogodek
pregled	Slovenija in Hrvaška sta z arbitražnim sporazumom po več kot 18 letih od osamosvojitve začrtali pot za dokončno rešitev vprašanja meje. Sledi kronologija pomembnejših dogodkov, povezanih z arbitražnim sporazumom.
13. oktober 2008	Slovenija je Hrvaško opozorila, naj iz pristopnih dokumentov z EU umakne tiste, ki prejudicirajo mejo. Hrvaška je zanikala obstoj takih dokumentov, bila pa je pripravljena podpisati dvostransko izjavo, da dokumenti ne prejudicirajo meje.
19. december 2008	Slovenija je na hrvaški pristopni konferenci z EU zaradi preudica meje dala zadržke na enajst poglavij.
21. januar 2009	Evropski komisar za širitev Olli Rehn je v Ljubljani in nato 22. 1. v Zagrebu predstavil prvi predlog za rešitev vprašanja meje in zastoja hrvaških pogajanj z EU. Predlagal je mediacijo. Vladi sta jo načelno podprli (slovenska 26. 2. , hrvaška 9. 3.), a nista bili enotnega mnenja o njenem mandatu.
25. marec 2009	Evropski komisar Olli Rehn je predstavil nov kompromisni predlog, ki naj bi prvič vseboval ad hoc arbitražo.
22. april 2009	Evropski komisar Olli Rehn je predstavil še en predlog, ki je vseboval petčlansko arbitražno sodišče. Hrvaška ga je sprejela 5. 5. (8. 5. tudi v saboru), Slovenija pa je 19. 5. predlagala več dopolnil.
27. april 2009	Zunanji ministri EU so prvič formalno razpravljali o zastoji Hrvaške na poti v EU zaradi vprašanja meje s Slovenijo.
15. junij 2009	Evropski komisar Olli Rehn je predstavil s slovenskimi predlogi deloma dopolnjen aprilski predlog. Slovenija je menila, da bi bil ta t.i. drugi Rehnov predlog sprejemljiv.
18. junij 2009	Hrvaška je zavrnila drugi Rehnov predlog in tako izstopila iz procesa pogajanj ob posredovanju Evropske komisije- to je sicer Zagreb zanikal.
23. junij 2009	Evropski komisar Olli Rehn je dejal, da je sedaj čas, da državi sami najdeta rešitev.
1. julij 2009	Odstopil je hrvaški premier Ivo Sanader. Kot enega od razlogov je navedel neuspeh pri napredovanju Hrvaške na poti v EU zaradi slovenske blokade.
7. julij 2009	Na dan nastopa nove hrvaške premierke Jadranke Kosor je slovensko zunanje ministrstvo povabilo Zagreb, naj se vrne k pogajanjem o meji na podlagi drugega Rehnovega predloga. Nadaljevanje pogajanj so slovenske parlamentarne stranke podprle 23. 6.
31. julij 2009	Prvo srečanje premiera Boruta Pahorja in hrvaške premierke Jadranke Kosor v Trakoščanu na Hrvaškem. Sporočila sta, da sta se dogovorila o okviru za nadaljevanje hrvaških pogajanj z EU in za rešitev vprašanja meje.

Datum	Dogodek
11. september 2009	Premiera Borut Pahor in Jadranka Kosor sta se v Ljubljani dogovorila o nadaljevanju hrvaških pristopnih pogajanj z EU in pogajanj o meji na podlagi drugega Rehnovega predloga ob posredovanju EU. Kosorjeva je poslala švedskemu predsedstvu EU izjavo, da noben dokument v pristopnem procesu Hrvaške ne prejudicira meje.
19. september 2009	SLS je začel zbirati podporo za naknadni zakonodajni referendum o arbitražnem sporazumu. Do konca meseca so zbrali 6000 podpisov podpore, novembra pa so sporočili, da imajo zagotovljene podpise vseh 38 opozicijskih poslancev.
2. oktober 2009	Hrvaška je odprla šest in začasno zaprla pet poglavij v pristopnih pogajanjih z EU. Hkrati so se nadaljevala pogajanja o meji ob posredovanju švedskega predsedstva EU na podlagi drugega Rehnovega predloga. Ker je imel predlog spremenjeno časovnico, sta nato državi na tehničnem sestanku uskladili sporazum tudi glede tega.
4. november 2009	Premiera Borut Pahor in Jadranka Kosor sta v Stockholmu podpisala arbitražni sporazum, s katerim sta se državi dogovorili, da bo vprašanje meje reševalo ad hoc arbitražno sodišče, ki bo z delom začelo po tem, ko bo Hrvaška z EU podpisala pristopno pogodbo.
9. november 2009	Hrvaška premierka Jadranka Kosor je podpisala enostransko izjavo o neprejudiciranju, v kateri vlada v Zagrebu poudarja, da se nič v arbitražnem sporazumu ne bo razumelo kot pristanek Hrvaške na zahtevo Slovenije po teritorialnem stiku z odprtim morjem.
9. november 2009	Poslanske skupine koalicijskih SD, LDS, Desus in Zares so v DZ vložile predlog za razpis predhodnega posvetovalnega referenduma o arbitražnem sporazumu. Vlada je 19. 11. predlog podprla. Po presoji ustavnega sodišča 23. 3. 2010 so poslanske skupine 30. 3. 2010 predlog umaknile.
17. november 2009	Slovenska vlada je sprejela predlog zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma in ga poslala v DZ, zaradi pomislekov v javnosti pa tudi v mnenje ustavnemu sodišču.
17. november 2009	Slovenska vlada je sprejela enostransko izjavo, v kateri je poudarila, da se s hrvaško enostransko izjavo in njeno vsebino ne strinja in da nima učinka na vsebino sporazuma.
19. november 2009	Ustavno sodišče je odločilo, da bo vprašanje vlade o arbitražnem sporazumu obravnavalo absolutno prednostno. Od vlade je 30. 11. zahtevalo dopolnitev predloga z vsebino pomislekov javnosti in z gradivi, povezanimi s sporazumom. Vlada je zahtevano posredovala. Sodišče je nato zadevo obravnavalo 21. 1. ter 11. in 18. 3. mnenja pa objavilo 23. 3. 2010.
20. november 2009	Hrvaški sabor je z dvotretjinsko večino ratificiral arbitražni sporazum. Za je glasovalo 129, proti pa šest poslancev, med njimi Ivo Josipović, ki je bil kasneje izvoljen za predsednika Hrvaške.
14. januar 2010	Hrvaška državljanska pobuda Morje je kopno je na hrvaško ustavno sodišče poslala pobudo za oceno ustavnosti arbitražnega sporazuma.
2. februar 2010	Državni zbor je z 47 glasovi za in 31 proti zavrnil predlog zakona, ki ga je vložila poslanska skupina SLS, po katerem bi DZ o arbitražnem sporazumu odločal z dvotretjinsko večino.
23. marec 2010	Ustavno sodišče je presodilo, da je arbitražni sporazum v skladu z ustavo in temeljno ustavno listino-ne določa poteka meje med državama, temveč

Datum	Dogodek
	vzpostavlja mehanizem za mirno rešitev spora o meji.
26. marec 2010	Predsedniki parlamentarnih strank so se na srečanju s premierom Borutom Pahorjem dogovorili za razpis naknadnega zakonodajnega referenduma o arbitražnem sporazumu.
31. marec 2010	Premier Borut Pahor je na neformalnem srečanju s hrvaško premierko Jadranko Kosor v Zagrebu povedal, da se je prvič sešla mešana komisija za odprta vprašanja.
13. april 2010	V Zagrebu se je prvič sešla mešana komisija za gospodarsko sodelovanje, za kar sta se januarja v Kranjski Gori dogovorila premiera.
19. aprila 2010	Državni zbor je ob obstrukciji poslancev opozicijskih SDS, SLS in SNS ratificiral arbitražni sporazum z glasovi vseh 48 navzočih poslancev vladne koalicije in poslancev narodnih skupnosti.
26. april 2010	Skupina 86 poslancev vseh poslanskih skupin je v DZ vložila zahtevo za razpis naknadnega zakonodajnega referenduma o arbitražnem sporazumu.
3. maj 2010	Izredna seja DZ o razpisu naknadnega zakonodajnega referenduma o arbitražnem sporazumu.

Vir: Šilc portal (2010)

12 KDO JE ZA IN KDO PROTI?

Še pred sprejetjem arbitražnega sporazuma je bilo veliko pogajanj, slišati je bilo veliko različnih mnenj, kdo je za in kdo je proti sprejetju arbitražnega sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško. Nekateri so menili, da je arbitražni sporazum edina rešitev mejnega spora, medtem ko so drugi temu nasprotovali in se niso strinjali s tem.

12.1 MNENJA NEKATERIH POLITIKOV

– Dr. Danilo Türk

Dr. Danilo Türk je menil, da je arbitražni sporazum za Slovenijo dober in naj ga ljudstvo podpre, torej je podprl referendum. Dejal je tudi, da arbitražni sporazum odpira nove možnosti za rešitev mejnega problema in priložnost, ki jo je potrebno izkoristiti.

Predsednik dr. Türk je dejal:« Sprejetje arbitražnega sporazuma prinaša določeno tveganje, toda ta tveganja so razumna. Imamo dobre argumente, imamo sporazum, ki daje okvir za to, da se naši argumenti uveljavijo in da dosežemo ter uresničimo naše nacionalne interese.» (MMC RTV SLO, 2009).

– Lojze Peterle

Stranka Lojzeta Peterleta, Evropska ljudska stranka, je arbitražo podprla. Peterle je bil kljub temu zaskrbljen v zvezi z mejno problematiko s Hrvaško. Dejal je, da arbitražni sporazum javnost dojema kot velik projekt Boruta Pahorja ter da Hrvaška in Slovenija nista enotni pri rešitvi tega problema. Peterle trdi, da bi se moralo vzpostaviti stanje, ki je bilo 25. 6. 1991, tako kot je bilo takrat, ko sta bili obe državi razglašeni za samostojni in da nobena enostranska dejanja ne morejo biti nekaj, kar bi pripeljalo do dokončne rešitve (po Časnik, 2010).

– Janez Janša

Janez Janša je menil, da do arbitražnega sporazuma sploh ne bi smelo priti. Še pred sprejetjem arbitražnega sporazuma je Janez Janša v enem od intervjujev povedal, da če bi bil arbitražni sporazum sprejet, Slovenija ne bi dobila teritorialnega stika z odprtim morjem.

Dejal je tudi, da že tako imamo eno samo pristanišče, da imamo kratko obalo in lahko še izgubimo pravico do samoupravljanja na odprtem morju.

– Gregor Virant

Nekdanji minister Gregor Virant je bil proti sprejetju arbitražnega sporazuma. Virant je kot enega od razlogov, zakaj naj bi Slovenci glasovali proti sprejetju arbitražnega sporazuma, navedel, da so Slovenci prav zaradi tega razdvojeni. Virant je še dodal, da morajo s tem Slovenci odločati o preveč zapletenih zadevah.

12.2 MNENJA ŽUPANOV OBMEJNOH OBČIN S HRVAŠKO

Mnenja županov obmejnih, predvsem pa tudi obmorskih občin, so bila zelo različna. Nekateri so celo menili, da se referendumu ne bodo udeležili. Župani poudarjajo, da je potrebno sicer delati na dobrih med sosedskih odnosih, pa vendar je ta referendum preveliko breme za slovenske državljane in da vlada ne bi smela prelagati tako pomembnih odločitev na državljane.

Še posebej pa se ta referendum tiče obmorskih občin, pa tudi občin na skrajnem severovzhodu države.

- Tomaž Gantar - nekdanji župan občine Piran

Nekdanji piranski župan je bil proti sprejetju arbitražnega sporazuma. Glavni razlog je bil razdvojenost državljanov Slovenije. Dejal, je, da je najbolje na nas, da se zadeva čim prej zaključi in da je bilo zelo neodgovorno od politikov, da se lahko o tako pomembnih odločitvah o državni meji odloča na referendumu.

- Anton Balažek - župan občine Lendava

Balažek je menil, da bi moral biti sprejet sporazum Drnovšek – Račan. To bi bila dobra poteza za Slovenijo. Ker pa do tega ni prišlo, pa zdaj ne vemo,, kaj nas točno čaka. Župan občine Lendava je tudi poudaril, da zaupa politični oceni predsednika države dr. Danila Türka.

- Jurij Borko - župan občine Središče ob Dravi

Župan občine Središče ob Dravi je dejal, da je najbolje sporazum na referendumu zavrnuti, saj nam le-ta ne bo prinesel tistega, kar je naše. Za to ni nobenega zagotovila in ni niti pravih argumentov. Poudarja, da je potrebno upoštevati zgodovinska dejstva in da se z sosedi na drugi strani meje dobro razumejo in nimajo nobenih problemov.

- Peter Misja - župan občine Podčetrtek

Peter Misja, župan občine Podčetrtek, je razmišljal celo o tem, da je neudeležba na referendumu mogoče najboljša rešitev. To je bilo po njegovem mnenju razmišljanje marsikaterega od državljanov te občine. Sicer so po eni strani s sosedi v dobrem odnosu, vendar pa so tudi mnenja, da nam pripada tisto, kar je naše že od nekdaj, da je treba zaščititi naše nacionalne interese (po Times, 2010).

12.3 MNENJA POLITIČNIH STRANK IN CIVILNO DRUŽBENIH SKUPIN

Tak kot javnost so tudi politične stranke bile negotove, ali podpreti arbitražni sporazum ali pa glasovati proti. Na kampanjo pred referendumom se je prijavilo 14 političnih strank in civilno družbenih skupin. Eni so bili za, drugi so bili proti, medtem ko so bili nekateri neopredeljeni. Za arbitražni sporazum so npr. bili: SD-socialni demokrati, ZARES-nova

politika, LDS- Liberalna demokracija Slovenije, Hrvaško kulturno društvo v Mariboru, Stranka mladih- Zeleni Evrope.

Proti so bili: SLS-Slovenska ljudska stranka, SDS- Slovenska demokratska stranka, Zavod 25. junij, SNS-Slovenska nacionalna stranka, NSi - Nova Slovenija, Zbor za republiko, Slovenska unija, Koper je naš (po Šilc portal, 2010).

12.4 MNENJA NEKATERIH NAJVPLIVNEJŠIH PRAVNIKOV

Tudi večina najvplivnejših pravnikov, med katerimi sta tudi dr. France Bučar in dr. Miro Cerar, je bila mnenja, da je arbitražni sporazum neustrezen. Dr. Miro Cerar je menil, da je arbitražni sporazum bolj neustrezen za Slovenijo kot za Hrvaško in predstavlja za Slovenijo večje tveganje kot za Hrvaško. Kritični so bili tudi do same referendumске pobude, saj po njihovem mnenju vlada ne bi smela prelagati tako pomembne odločitve na državljane.

Nasprotnega mnenja pa je bila nekdanja ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal, ki je izpostavila, da je arbitražni sporazum edina rešitev spora med Slovenijo in Hrvaško in s tem arbitražnim sporazumom bi Slovenija naredila velik korak k rešitvi tega problema. Izpostavila je tudi dejstvo, da je vlada ravnala zelo korektno, ko je z referendumom želela izvedeti mnenje državljanek in državljanov Republike Slovenije, ali podpirajo arbitražni sporazum ali pa so proti njemu (po Slovensko morje, 2009).

13 AKTUALNE NOVICE O ARBITRAŽNEM SPORAZUMU

Kot edini kandidat za slovenskega arbitra je Jernej Sekolec. Le-tega je predlagal predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk. Sekolec je univerzitetni diplomirani pravnik in ima bogate izkušnje s področja arbitraže. Je podpredsednik londonskega sodišča za mednarodno arbitražo in član arbitražnega sodišča v Haagu.

Predsednik države dr. Danilo Türk je moral kandidaturo za arbitra posredovati v državni zbor. V državnem zboru pa ga je moralo potrditi 46 poslancev. Predstavniki parlamentarnih strank so bili večinoma zadovoljni z kandidatom za arbitra.

Slovenski zunanji minister Samuel Žbogar meni, da ne bi smelo biti zapletov in nobenih problemov pri dogovarjanju s Hrvaško.

Tudi hrvaška stran je izbrala arbitra, vendar pa imena najprej niso hoteli izdati. Poleg tega je Hrvaška imenovala tudi so agenta Hrvaške, kateri bi naj nastopal v postopku pred arbitražnim sodiščem. Pozneje so vseeno razkrili, da naj bi bil hrvaški arbiter Budislav Vukas. Budislav Vukas je podpredsednik Mednarodnega sodišča za pomorsko pravo v Hamburgu. Vukas je menil, da je arbitražni sporazum ugoden za Hrvaško, zato tudi ni nasprotoval arbitražnemu sporazumu. Ugoden pa naj bi bil zato, ker se v sporazumu ne omenja fizičnega stika Slovenije z odprtim morjem.

Hrvati oz. hrvaška vlada pa je imenovala tudi so agentko. To naj bi bila Maja Seršić. Za pripravo na arbitražo pa je hrvaška najela londonsko odvetniško hišo Matrix Chambrez (po MMC RTV SLO, 2011).

14 ZAKLJUČEK

Kako in s kakšnimi sredstvi priti do pravične meje med Slovenijo in Hrvaško?

To vprašanje nam že skozi preteklo zgodovino ne da miru in na to vprašanje do zdaj nismo poznali odgovora. To vprašanje že dobrih devetnajst let mori Slovence in Hrvate, ki so v nenehnih sporih o tem, komu pripada to in komu pripada ono ozemlje. Vsaka država trdi tisto, kar je najboljše za njo samo in gleda na svojo korist.

Odgovor na to vprašanje pa nam bo dal arbitražni sporazum. Sporazum, ki pomeni, da je določitev o meji prenesena neki tretji osebi, arbitražnemu sodišču, katerega izid bo, upajmo, ugodnejši za Slovenijo kot za Hrvaško.

Da se Slovenci že skozi vso zgodovino borimo za svoje ozemlje, dokazuje tudi diplomatska naloga. V začetnih poglavij sem namreč želela bolj podrobno predstaviti nekaj splošnih definicij o arbitraži in opisati, kakšne so bile meje nekoč in kako je prišlo do tega, da so le-te danes takšne, kakršne so. Osredinila sem se predvsem na slovensko-hrvaške odnose, na njihova stališča in argumente. Prikazati sem želela, da so meje države zelo pomembne in da je prav, da si obe državi, tako Slovenija kot Hrvaška, prizadevata pridobiti ozemlje, za katero mislita, da jima upravičeno pripada. Vendar pa pri tem igra zgodovina spet pomembno vlogo. Potrebno se je namreč sklicevati na stanje, kakšna je bila meja ob osamosvojitvi Slovenije, torej na datum 25. 06. 1991, kdo je izvajal jurisdikcijo na tem ozemlju.

V vseh teh letih je prihajalo do dvostranskih pogajanj, vendar neuspešnih, ker spora niso uspeli rešiti. Hrvaška ni bila namreč nikoli preveč motivirana za dvostranska pogajanja, vendar pa se je zavedala, da lahko rešitev tega mejnega vprašanja pogojuje pri njenih pristopnih pogajanjih z Evropsko unijo. Hrvaška je bila za to, da se ta problem reši pred Meddržavnim sodiščem v Haagu ali pred Mednarodnim sodiščem za pravo morja v Hamburgu. Tako je prišlo do arbitražnega sporazuma, katerega so podprli državljanke in državljani Republike Slovenije na referendumu z 51,5% glasov. Arbitražni sporazum sta predsednika vlad Slovenije in Hrvaške podpisala 4. novembra 2009 v Stockholmu. 29. 11. 2010 je arbitražni sporazum postal mednarodnopravno zavezujoč za Slovenijo in za Hrvaško in pomeni dokončno rešitev mejnega spora. Tako Slovenija kot Hrvaška sta že izbrali svojega arbitra. Seveda v upanju, da je bila ta izbira prava.

Upam, da je bila odločitev, da smo podprli arbitražni sporazum prava, in da ne bomo izgubili spornih območij ter stika s odprtim morjem. To bi bila velika izguba za Slovenijo in zmaga Hrvaške.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

1. CELAR, Branko (2002). *Slovenija in njene meje*. Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana.
2. ILEŠIČ, Mirko (1993). *Arbitražno reševanje sporov*. Visoka pravna šola, Maribor.
3. KAČ, Sabina (2005). *Arbitraža v gospodarskih sporih in možnosti prenosa spora s sodišča na arbitražo*. Gospodarska zbornica Slovenije, Ljubljana.
4. MURKO, Ivo (2004). *Meje in odnosi s sosedomi*. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
5. MLAKAR, Gojmir (1996). *Meje: posestne in državne*. EPSI d.o.o., Ljubljana.
6. UDE, Lojze (2004). *Arbitražno pravo*. GV Založba, Ljubljana.

SPLETNI VIRI

1. B.S. / STA (2010). *Večina za arbitražni sporazum*. Dostopno 23. 5. 2010 na: <http://www.zurnal24.si/slovenija/vecina-za-arbitrazni-sporazum-171730/clanek>.
2. BARTOLJ, Jože (2010). *Arbitražni sporazum- Intervju z Lojzetom Peterletom*. Dostopno 3. 6. 2010 na: <http://www.casnik.si/index.php/2010/06/03/arbitrazni-sporazum-intervju-z-lojzetom-peterletom-3-del>.
3. K. KI. / STA (2011). *Potrjeno: Sekolec kandidat za arbitra*. Dostopno 18. 8. 2011 na: <http://www.zurnal24.si/potrjeno-sekolec-kandidat-za-arbitra-clanek-132569>.
4. MMC RTV SLO/STA (2009). *Türk podpira referendum o arbitražnem sporazumu*. Dostopno 6. 11. 2009 na: <http://www.rtv slo.si/slovenija/tuerk-podpira-referendum-o-arbitraznem-sporazumu/216276>.
5. MMC RTV SLO (2011). *Hrvaška imenovala arbitra in najela Londonske odvetnike*. Dostopno 27. 10. 2011 na: <http://www.rtv slo.si/svet/hrvaska-imenovala-arbitra-in-najela-londonske-odvetnike/269389>.
6. OVSENIK, Ana (2011). *Jernej Sekolec tudi uradno edini kandidat za arbitra*. Dostopno 18. 8. 2011 na: <http://radio.ognjisce.si/sl/121/slovenija/5131>.
7. Primorska (2010). *Referendum o arbitraži- Primorska*. Dostopno 7. 6. 2010 na: <http://www.eprimorska.si/on/1516-referendum-arbitraza-primorska>.
8. SDS (2010). *Arbitražni sporazum je izpolnitev hrvaških želja*. Dostopno 22. 5. 2010 na: <http://www.sds.si/news/6521>.
9. STA (2009). *Kaj piše v arbitražnem sporazumu*. Dostopno 4. 11. 2009 na: <http://24ur.com/novice/slovenija/kaj-pise-v-arbitraznem-sporazumu.html>.
10. STA (2010a). *Tudi župani so različnega mnenja*. Dostopno 21. 5. 2010 na: <http://www.times.si/read/81bd33cf2d/7a9f9e5aaf/index.html>.
11. STA (2010b). *Virant: Slovenci so zaradi arbitražnega sporazuma razdvojeni*. Dostopno 31. 5. 2010 na: http://www.si ol.net/slovenija/novice/2010/05/virant_slovenci_so_zaradi_arbitraznega_sporazuma_razdvojeni.aspx.

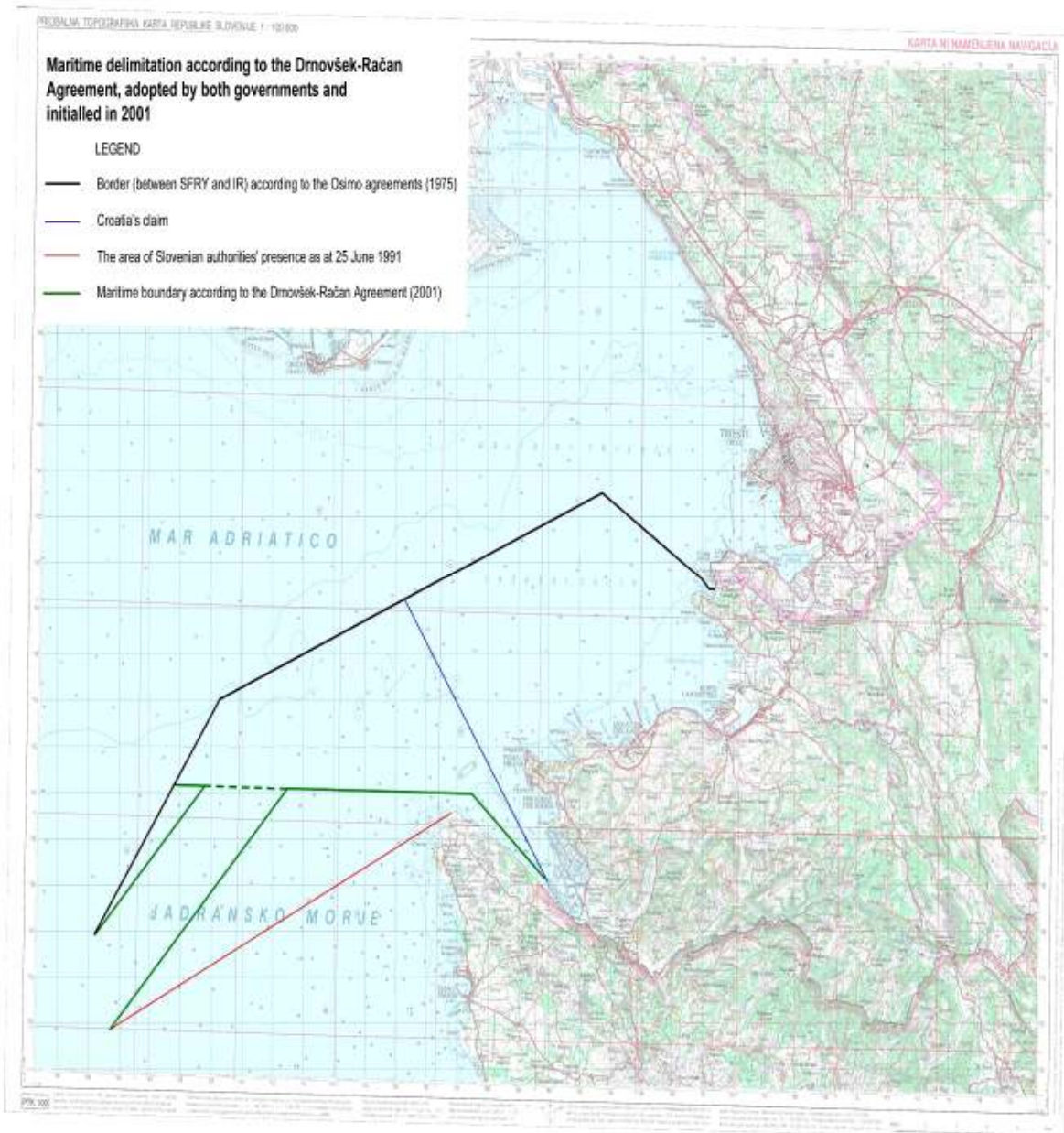
12. Šilc portal (2010a). *Kdo (ne)podpira Arbitražni sporazum med Slovenijo in Hrvaško?* Dostopno 18. 5. 2010 na: <http://www.silcportal.si/novice/kdo-nepodpira-arbitrazni-sporazum-med-slovenijo-in-hrvasko>.
13. Šilc portal (2010b). *Od prvega Rehnovega predloga do arbitražnega sporazuma.* Dostopno 18. 5. 2010 na: <http://www.silcportal.si/novice/kdo-nepodpira-arbitrazni-sporazum-med-slovenijo-in-hrvasko>.
14. ŠULIGOJ, Boris (2010). *Z lažnimi zemljevidi nad referendum.* Dostopno 2. 6. 2010 na: <http://www.delo.si/clanek/108187>.
15. T. Š. / STA (2010). *Arbitražni sporazum bo stopil v veljavo v ponedeljek.* Dostopno 25. 11. 2010 na: <http://24ur.com/novice/slovenija/arbitrazni-sporazum-bo-stopil-v-veljavo-v-ponedeljek.html>.
16. TOVORNIK, Toni (2009). *10 najvplivnejših pravnikov razpravljalo o arbitražnem sporazumu.* Dostopno 8. 12. 2009 na: http://slovensko-morje.net/index.php?page=news&view_news=10999.
17. Vlada Republike Slovenije (2010a). *Arbitražni sporazum - Alternative arbitraži.* Dostopno 22. 12. 2010 na: http://www.vlada.si/si/teme_in_projekti/arbitrazni_sporazum/alternative_arbitrazi.
18. Vlada Republike Slovenije (2010b). *Arbitražni sporazum - Desetkrat za sporazum.* Dostopno 22. 12. 2010 na: http://www.vlada.si/si/teme_in_projekti/arbitrazni_sporazum/desetkrat_za_sporazum.
19. Vlada Republike Slovenije (2010c). *Arbitražni sporazum - O referendumu.* Dostopno 22. 12. 2010 na: http://www.vlada.si/si/teme_in_projekti/arbitrazni_sporazum/referendum.
20. Vlada Republike Slovenije (2010d). *Arbitražni sporazum - O sporazumu.* Dostopno 22. 12. 2010 na: http://www.vlada.si/si/teme_in_projekti/arbitrazni_sporazum/o_sporazumu.
21. Vlada Republike Slovenije (2010e). *Zgodovina reševanja vprašanja meje.* Dostopno 22. 12. 2010 na: http://www.vlada.si/si/teme_in_projekti/arbitrazni_sporazum/zgodovina_resevanja_vprasanja_meje.

OSTALI VIRI

1. Bela knjiga o meji med republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško. (2006). Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana.

PRILOGE

Priloga 1: Osimska meja v tržaškem zalivu iz leta 1975 in rešitev razmejitve na morju po sporazumu Drnovšek–Račan

Vir: Vlada Republike Slovenije, 2010

Priloga 2: Arbitražni sporazum

ARBITRAŽNI SPORAZUM

MED

VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE

IN

VLADO REPUBLIKE HRVAŠKE

Vladi Republike Slovenije in Republike Hrvaške (v nadaljnjem besedilu: pogodbenici) sta se glede na to, da v številnih poskusih v zadnjih letih nista razrešili spora glede meje na kopnem in morju, ob sklicevanju na sredstva za mirno reševanje sporov iz 33. člena Ustanovne listine Združenih narodov, ob potrditvi zavezanosti k mirnemu reševanju sporov v duhu dobrososedskih odnosov, upošteva njune vitalne interese, z odobravanjem posredovanja Evropske komisije sporazumeli:

1. člen

Ustanovitev arbitražnega sodišča

Pogodbenici ustanovita arbitražno sodišče.

2. člen

Sestava arbitražnega sodišča

(1) Pogodbenici s seznama kandidatov, ki ga določita predsednik Evropske komisije in član Evropske komisije, odgovoren za širitev, v petnajstih dneh sporazumno imenujeta predsednika arbitražnega sodišča in dva člana, ki so priznani strokovnjaki za mednarodno pravo. Če se v tem roku ne moreta sporazumeti, predsednika in dva člana arbitražnega sodišča s seznama imenuje predsednik Meddržavnega sodišča v Haagu.

(2) Vsaka pogodbenica v petnajstih dneh po opravljenih imenovanjih iz prvega odstavka imenuje še po enega člana arbitražnega sodišča. Če v tem roku imenovanje ni opravljeno, člana imenuje predsednik arbitražnega sodišča.

(3) Če se pred začetkom postopka ali med njim mesto člana izprazni zaradi smrti, nezmožnosti ali odstopa, se zapolni v skladu s postopkom, predpisanim za prvotno imenovanje.

3. člen

Naloga arbitražnega sodišča

(1) Arbitražno sodišče določi:

(a) potek meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško na kopnem in morju;

(b) stik Slovenije z odprtim morjem;

(c) režim za uporabo ustreznih morskih območij.

(2) Pogodbenici v enem mesecu podrobno opredelita vsebino spora. Če tega ne storita, arbitražno sodišče za določitev točnega obsega spora in zahtev glede meje na morju in kopnem med pogodbenicama uporabi predložene navedbe obeh pogodbenic.

(3) Arbitražno sodišče izreče razsodbo o sporu.

(4) Za razlago tega sporazuma je pristojno arbitražno sodišče.

4. člen

Uporabljeno pravo

Arbitražno sodišče uporablja:

(a) pravila in načela mednarodnega prava za odločanje po točki (a) prvega odstavka 3. člena;

(b) mednarodno pravo, pravičnost in načelo dobrososedskih odnosov za dosego poštene in pravične odločitve, upoštevajoč vse relevantne okoliščine, za odločanje po točkah (b) in (c) prvega odstavka 3. člena.

5. člen

Odločilni datum

Noben enostranski dokument ali dejanje katere koli strani po 25. juniju 1991 za naloge arbitražnega sodišča nima pravnega pomena in ne zavezuje nobene strani v sporu ter nikakor ne prejudicira razsodbe.

6. člen

Postopek

- (1) Vsaka pogodbenica arbitražnemu sodišču v dvanajstih mesecih predloži memorandum. V roku, ki ga določi arbitražno sodišče, ima pravico dati pripombe na memorandum druge pogodbenice.
- (2) Razen če ni drugače predvideno, arbitražno sodišče vodi postopek v skladu z Izbirnimi pravili Stalnega arbitražnega sodišča za razsojanje v sporih med dvema državama.
- (3) Arbitražno sodišče lahko zaprosi za izvedenska mnenja in sklične ustne obravnave.
- (4) Arbitražno sodišče po posvetovanju s pogodbenicama z večino glasov svojih članov čim prej odloči o vseh postopkovnih vprašanjih.
- (5) Postopek je zaupen in poteka v angleščini.
- (6) Pogodbenici imenujeta predstavnika, ki imata vlogo posrednikov med njima in arbitražnim sodiščem. Svojemu predstavniku v pomoč lahko zagotovita svetovalce.
- (7) Arbitražnemu sodišču pomaga sekretariat. Stroški arbitražnega sodišča se med pogodbenicama razdelijo enakomerno. Pogodbenici zaprosita Evropsko komisijo, da arbitražnemu sodišču zagotovi pomoč sekretariata. Kraj arbitraže je Bruselj, Belgija.
- (8) Arbitražno sodišče lahko pogodbenicama ob njunem soglasju v vsaki fazi postopka pomaga najti prijateljsko rešitev spora.

7. člen

Razsodba arbitražnega sodišča

- (1) Arbitražno sodišče po preučitvi vseh relevantnih dejstev, ki se nanašajo na zadevo, čim prej izda razsodbo. Razsodbo sprejme z večino glasov članov. V razsodbi so navedeni razlogi, na katerih temelji. K razsodbi ne smejo biti priložena ločena ali odklonilna mnenja.
- (2) Razsodba arbitražnega sodišča je za pogodbenici zavezujoča in pomeni dokončno rešitev spora.
- (3) Pogodbenici v šestih mesecih po sprejetju razsodbe storita vse potrebno za njeno izvršitev, vključno s spremembo notranje zakonodaje, če je to potrebno.

8. člen

Dokumenti za pogajanja o pristopu k EU

(1) Noben dokument, enostransko predložen med pogajanja o pristopu k EU, ne pomeni prejudica za arbitražno sodišče pri opravljanju njegovih nalog in ne zavezuje ene ali druge strani v sporu.

(2) To velja za vse dokumente in stališča, tako pisna kot ustna, med drugim zemljevide, pogajalska izhodišča, pravne akte in druge dokumente ne glede na obliko, ki so enostransko pripravljene ali predložene ali na katere se enostransko sklicuje med pogajanja o pristopu k EU.

Velja tudi za vse dokumente in stališča EU, ki se nanašajo na navedene dokumente in stališča ali jih povzemajo.

9. člen

Nadaljevanje pogajanj o pristopu k EU v skladu s pogajalskim okvirom

(1) Republika Slovenija umakne pridržke k odprtju in zaprtju pogajalskih poglavij, ki so povezani s sporom.

(2) Pogodbenici se vzdržita vseh dejanj ali izjav, ki bi lahko negativno vplivali na pristopna pogajanja.

10. člen

Ohranitev sedanjega stanja

(1) Pogodbenici se vzdržita vseh dejanj ali izjav, ki bi lahko spor še zaostri ali ogrozili delo arbitražnega sodišča.

(2) Arbitražno sodišče lahko odredi kakršne količasne ukrepe, za katere meni, da so potrebni za ohranitev sedanjega stanja, če to narekujejo okoliščine.

11. člen

(1) Obe strani čim prej ratificirata ta sporazum v skladu s svojimi ustavnopravnimi zahtevami.

(2) Sporazum začne veljati prvi dan v tednu, ki sledi izmenjavi diplomatskih not, s katerima pogodbenici izrazita soglasje, da ju sporazum zavezuje.

(3) Vsi postopkovni roki iz tega sporazuma začnejo teči z dnem podpisa pogodbe o pristopu Hrvaške k EU.

(4) Sporazum se registrira pri Sekretariatu Združenih narodov v skladu s 102. Členom Ustanovne listine Združenih narodov.

Sestavljeno v Stockholmu dne 4. novembra 2009 v treh izvirnikih v angleškem jeziku.

Podpisano

Za Vlado Republike Slovenije   Za Vlado Republike Hrvaške

Borut Pahor, l.r.

Jadranka Kosor, l.r.

V navzočnosti

Za predsedstvo Sveta Evropske unije

Fredrik Reinfeldt, l.r.

Vir: Vlada Republike Slovenije, 2010